

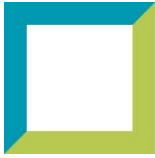

PENSIOENFONDS
NOTARIAAT

Actuariële en bedrijfstechnische nota

Pensioenfonds Notariaat

Datum 18 januari 2024

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1 Organisatie en beheersingskader	6
1.1 Inleiding	6
1.2 Missie visie kernwaarden	7
1.3 Bestuurlijke organisatie	9
1.3.1 Organogram bestuurlijke organisatie	9
1.3.2 Bestuur	9
1.3.3 Balansmanagementcommissie (BMC)	10
1.3.4 Risicomanagementcommissie (RMC)	11
1.3.5 Interne Auditcommissie (IAC)	11
1.3.6 Communicatie, Governance, risicomanagementfunctie en Pensioenregelingen-Commissie (PGC)	12
1.3.7 Raad van toezicht	12
1.3.8 Verantwoordingsorgaan	13
1.3.9 Opdrachtgeverschap	14
1.3.10 KNB / PensioenKamer	14
1.3.11 Bond van Medewerkers in het Notariaat	14
1.3.12 Bestuursbureau	14
1.3.13 Directie	15
1.3.14 Controlerend accountant	15
1.3.15 Certificerend actuaaris	15
1.3.16 Compliance officer	15
1.3.17 Overige adviseurs	16
1.4 Uitvoeringsorganisatie	16
1.4.1 Organogram uitvoeringsorganisatie SPN	16
1.4.2 Pensioenuitvoering	16
1.4.3 Vermogensbeheer	18
1.4.4 Fiduciair adviseur	19
1.4.5 Uitbesteding	19
1.5 Beleidsmatige beheersingsmaatregelen	20
1.5.1 Inleiding	20
1.5.2 Geschiktheid en functioneren van (mede-)beleidsbepalers en leden van het verantwoordingsorgaan	20
1.5.3 Integriteit	21
1.5.4 Klachten- en geschillenregeling	23
2 Aansluiting bij het fonds	24
2.1 Aansluiting werkgevers	24
2.2 Verkrijging deelnemerschap	24
2.3 Uitvoeringsreglement	25

3	Pensioenregeling	26
3.1	Pensioenopdracht	26
3.1.1	<i>Wijze vaststelling verschuldigde premie</i>	26
3.1.2	<i>Premiebetaling</i>	26
3.1.3	<i>Informatieverstrekking aan het fonds</i>	26
3.1.4	<i>Procedures wijziging pensioenreglement</i>	26
3.2	Hoofdpijnen van de pensioenregelingen	27
3.2.1	<i>Inleiding</i>	27
3.2.2	<i>Karakteristieken van de verschillende pensioenregelingen</i>	27
3.2.3	<i>Overgangsbepalingen</i>	30
4	Financieel kader en risicomanagement	31
4.1	Inleiding	31
4.1.1	<i>Risicohouding</i>	31
4.2	Risicomanagement	33
4.3	Institutions for Occupational Retirement Provision (IORP-II richtlijn)	36
4.4	Risico's	36
4.4.1	<i>Balansrisico</i>	36
4.4.2	<i>Financiële risico's</i>	38
4.4.3	<i>Niet-financiële risico's</i>	39
4.5	Sturingsmiddelen	41
4.6	Beleggingsbeleid	44
4.6.1	<i>Uitgangspunten en strategie</i>	44
4.6.2	<i>Prudent person</i>	44
4.6.3	<i>Waardering van de beleggingen</i>	47
4.7	Premiebeleid	47
4.8	Herverzekeringsbeleid	49
4.9	Toeslagen- en kortingsbeleid	49
4.9.1	<i>Toeslagenbeleid</i>	49
4.9.2	<i>Kortingsbeleid</i>	51
4.10	Voorzieningen	52
4.10.1	<i>Technische voorzieningen</i>	52
4.10.2	<i>Vereist eigen vermogen en herstelplan</i>	55
4.10.3	<i>Ondertekening door het bestuur</i>	56
	Bijlage I – Overzicht fondsdocumenten	57
	Bijlage II – Verklaring beleggingsbeginselen	59

2.1	<i>Taken en verantwoordelijkheden</i>	60
2.2	<i>Uitbesteding</i>	60
2.3	<i>Kostenbeheersing</i>	61
2.4	<i>Deskundigheid</i>	61
2.5	<i>Scheiding van belangen</i>	61
3.1	<i>Beleggingsproces</i>	61
3.2	<i>Beleggingsbeslissingen</i>	61
3.3	<i>Risicohouding</i>	62
3.4	<i>Beleggingsovertuigingen</i>	64
3.5	<i>Strategische allocatie / ALM</i>	64
3.6	<i>Strategische Asset Allocatie-studie</i>	64
3.7	<i>Beleggingsrisico's</i>	65
3.8	<i>Toegepaste wegingsmethoden voor beleggingsrisico's</i>	65
3.9	<i>Waarderingsmethode</i>	66
Bijlage III – Financieel crisisplan		68
4.1	<i>Aanpassen beleggingsbeleid</i>	70
7.1	<i>Communicatiemiddelen</i>	72
7.2	<i>Communicatie indien er zich een crisis voordoet</i>	73
8.1	<i>Crisisteam</i>	75
8.2	<i>Effect op de operationele capaciteit</i>	76
9.1	<i>Jaarlijkse evaluatie</i>	76
9.2	<i>Evaluatie na afloop van een crisis</i>	76
9.3	<i>Evaluatie na afloop van een crisis</i>	76
Bijlage IV – Noodprocedure		78
Bijlage V – Gehanteerde invalideringskansen (bij premiestelling)		81

Inleiding

Dit document betreft de actuariële- en bedrijfstechnische nota (ABTN) van Stichting Pensioenfonds Notariaat (hierna “SPN” of “het fonds”). In deze ABTN wordt de basis voor het verzekeringstechnische- en financiële beleid van het fonds beschreven.

De inhoud van de ABTN is afgestemd op het bepaalde bij en/of krachtens de Pensioenwet (artikel 145), in het bijzonder paragraaf 9 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds en hoofdstuk 4 van het Besluit Uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Conform het bepaalde in artikel 145 van de Pensioenwet omschrijft de ABTN in elk geval de wijze waarop het fonds uitvoering geeft aan het bepaalde bij en/of krachtens de artikelen 25 (eisen inzake inhoud uitvoeringsovereenkomst), 126 (vaststelling technische voorzieningen) tot en met 137 (financiering voorwaardelijke toeslagverlening) en 143 (beheerste en integere bedrijfsvoering).

De beschrijvingen die deze ABTN bevat, zijn zodanig dat De Nederlandsche Bank (hierna te noemen DNB) op basis van deze ABTN tot een oordeel kan komen over de wijze waarop wordt voldaan aan het bij en krachtens de Pensioenwet bepaalde.

Deze ABTN is gebaseerd op het beleid dat het fonds op dit moment voert en is vastgelegd in de verschillende beleidsdocumenten op de verschillende beleidsterreinen.

De ABTN bevat voorts een overzicht van fondsdocumenten, een verklaring inzake beleggingsbeginselen, een financieel crisisplan en een calamiteitenplan.

1 Organisatie en beheersingskader

1.1 Inleiding

Stichting Pensioenfonds Notariaat (hierna “SPN” of “het fonds”) is op 1 maart 2017 gestart uit een fusie tussen Stichting Notarieel Pensioenfonds (SNPF) en Stichting Bedrijfspensioenfonds voor medewerkers in het Notariaat (SBMN).

Het doel van het fonds is om als bedrijfstakpensioenfonds als bedoeld in de Pensioenwet werkzaam te zijn ten behoeve van het notariaat en degenen die in het notariaat of aanverwante juridische bedrijfstakken of beroepsgroepen werkzaam zijn door het verlenen van pensioenaanspraken aan de deelnemers en hun nabestaanden krachtens de bepalingen van de laatstelijk gewijzigde statuten van het fonds (hierna “de statuten”) en de pensioenreglementen.

Het fonds wordt bestuurd door een bestuur dat bevoegd is tot alle daden van beheer en beschikking binnen de grenzen van de doelstelling, de statuten en de reglementen. Het bestuur voldoet aan de eisen ter zake deskundigheid en geschiktheid zoals voorgeschreven in de Pensioenwet en in betreffende beleidsregels van DNB.

Het bestuur kan voor de uitvoering van haar taken commissies benoemen. De leden van commissies kunnen leden van het bestuur zijn en/of externe deskundigen. Nu heeft het bestuur vier commissies ingesteld:

- de Balansmanagementcommissie (BMC),
- de Communicatie-, governance- en compliance- en pensioenregelingencommissie (PGC),
- de Risicomanagementcommissie (RMC),
- de Interne Auditcommissie (IAC).

De taak en werkwijze van de commissies is beschreven in door het bestuur vastgestelde reglementen.

Het opdrachtgeverschap voor het fonds wordt ingevuld door de PensioenKamer en de Bond van Medewerkers in het Notariaat (BMN). De PensioenKamer, ingericht door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), is samengesteld uit een Werkgevers- en een Werknemerscommissie. Het opdrachtgeverschap is als volgt geregeld:

- voor de pensioenregeling van de medewerkers in het Notariaat (medewerkers) zijn de Werkgeverscommissie van de PensioenKamer en BMN gezamenlijk opdrachtgever;
- voor de pensioenregeling voor (toegevoegd-) notarissen alsmede kandidaat-notarissen die als ondernemer werkzaam zijn (ondernemers) is de Werkgeverscommissie van de PensioenKamer opdrachtgever;
- voor de pensioenregeling van toegevoegd- en kandidaat-notarissen die in loondienst (deelnemers in loondienst) werkzaam zijn, is de PensioenKamer opdrachtgever.

Het fonds kent een bestuursbureau. Het bestuur benoemt een directeur die onder verantwoordelijkheid van het bestuur leiding geeft aan het bestuursbureau. De taken en bevoegdheden van de directeur zijn vastgesteld in een directiereglement.

1.2 Missie visie kernwaarden

Het fonds heeft de volgende missie, visie en kernwaarden geformuleerd.

Missie

Het fonds voert - in opdracht van sociale partners (PensioenKamer en BMN) - de collectieve pensioenregelingen uit voor de (toegevoegd) notarissen, kandidaat-notarissen en medewerkers in het notariaat. Het fonds streeft ernaar dit op een solide en transparante wijze te doen, waarbij het belang van de deelnemers, ex-deelnemers en pensioengerechtigden centraal staat in ons denken en doen.

Visie

De pensioenregelingen worden op kritische en eigentijdse wijze uitgevoerd, gericht op het behalen van een zo goed mogelijk pensioenresultaat en met betrokkenheid van alle belanghebbenden van het fonds. Deelnemers, ex-deelnemers en pensioengerechtigden bij het fonds hebben helder zicht op hun pensioensituatie.

Kernwaarden

Met het formuleren van kernwaarden wordt het mogelijk om alle activiteiten en besluiten te toetsen aan deze uitgangspunten. Passend bij de doelen van het fonds hanteert het fonds de volgende kernwaarden:

Het fonds stelt de belangen van zijn deelnemers, ex-deelnemers en pensioengerechtigden centraal en staat open voor hun wensen. Maar ook voor nieuwe ontwikkelingen die kunnen leiden tot een beter pensioen of betere dienstverlening voor deze belanghebbenden.

Daarnaast is het fonds kritisch op kosten en resultaten, de kwaliteit van de uitbestede activiteiten en op zijn eigen functioneren en gedrag.

In 2023 heeft het bestuur in een strategiesessie op basis van voornoemde missie, visie en kernwaarden het strategisch beleid opnieuw geformuleerd. Daarbij zijn enkele doelstellingen geformuleerd als strategische (lange termijn-) doelen.

- Het verschaffen van een zoveel mogelijk waardevast en toekomstbestendig pensioen voor (ex) deelnemers op basis van door hen vastgestelde kaders, waaronder de risicohouding.
- Het zorgdragen voor realistische verwachtingen in brede zin en hier transparant over communiceren met het oog op het bevorderen van het vertrouwen onder (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en andere belanghebbenden.
- Het zorgen voor een toekomstbestendige uitvoering van de regeling.

Vanuit deze strategische doelstellingen zijn korte termijn doelstellingen afgeleid voor 2024 tot aan de transitie. Deze doelstellingen zijn:

- Een succesvolle en evenwichtige transitie naar het nieuwe stelsel, waarbij het fonds geen koploper wenst te zijn
- De uitvoering van huidige regelingen worden tot op het moment van transitie op het gewenste niveau gehouden. De bestuurlijke cyclus wordt voor de regelingen doorlopen. Ontwikkelingen in de uitvoering worden gevolgd.

- Het structureel verbeteren van de samenwerking met de stakeholders (deelnemers, sociale partner, voordragende partijen en VPN)
- Het door het bestuur vastgestelde ESG-beleid nader implementeren.

Deze beleidsuitgangspunten worden tegen het einde van deze periode opnieuw herijkt. Jaarlijks wordt de voortgang van deze doelstellingen gemonitord.

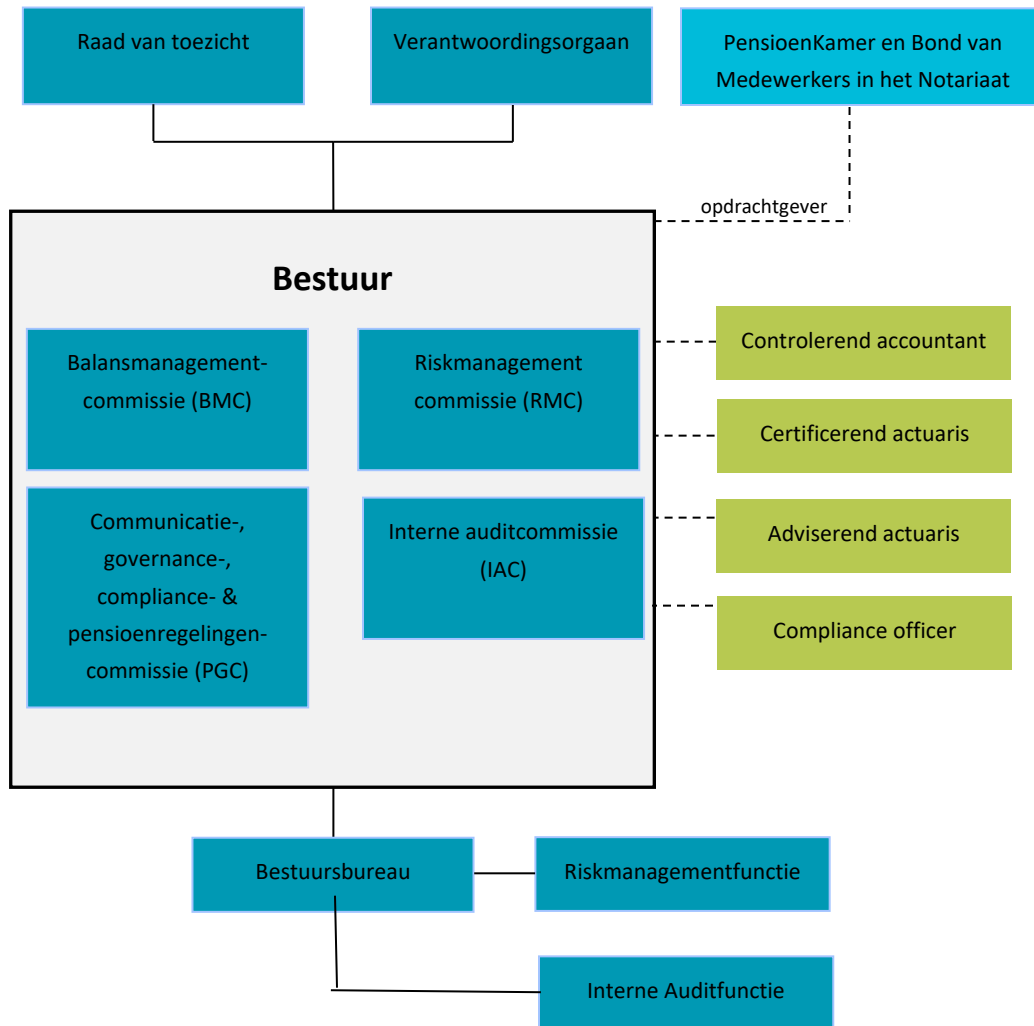

1.3 Bestuurlijke organisatie

1.3.1 Organogram bestuurlijke organisatie

In onderstaand organogram wordt de bestuurlijke organisatie van SPN weergegeven.

1.3.2 Bestuur

Het bestuur bestaat uit maximaal acht natuurlijke personen, waarvan twee onafhankelijke bestuursleden. De KNB draagt twee notarissen voor en één toegevoegd notaris dan wel kandidaat-notaris. BMN draagt twee bestuursleden voor. De vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden wordt voorgedragen op basis van verkiezingen aan de hand van een daartoe vastgesteld verkiezingsreglement. De twee onafhankelijke leden worden door het bestuur benoemd op basis van hun specifieke deskundigheid op het gebied van vermogensbeheer, balansmanagement en risicomanagement. Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter en vice-voorzitter.

De leden van het bestuur worden benoemd voor een periode van ten hoogste vier jaar en zijn maximaal tweemaal herbenoembaar. Bij de benoeming hanteert het bestuur een door de raad van toezicht goedgekeurd functieprofiel. Benoeming door het bestuur vindt niet eerder plaats dan nadat de raad van toezicht deze niet belet en DNB met de voorgenomen benoeming instemt. Het lidmaatschap van het bestuur kan niet samenvallen met een andere functie binnen het fonds, de PensioenKamer of BMN, behoudens participatie in de bestuurlijke commissies.

Het bestuur vergadert minimaal zes keer per jaar onderling, vier keer per jaar met de raad van toezicht en drie keer per jaar met het verantwoordingsorgaan. De vergaderingen van het bestuur worden geleid door de voorzitter. Ontbreekt de voorzitter, dan leidt de vice-voorzitter de vergadering. Ontbreken zowel de voorzitter als vice-voorzitter, dan voorziet de vergadering zelf in haar leiding.

Het bestuur draagt zorg voor de uitvoering van de statuten en het pensioenreglement, het voeren van financieel beheer, het beheer van het vermogen en draagt zorg voor een adequate communicatie. De taken en bevoegdheden van het bestuur zijn vastgelegd in artikel 9 van de statuten. Het bestuur kan voor de uitvoering van haar taken commissies benoemen. Daarnaast laat het bestuur zich bijstaan door externe deskundigen, zoals onder meer een adviserend actuaris.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Het intern toezicht wordt uitgevoerd door een raad van toezicht.

De voorzitter van het bestuur heeft onder andere als aanvullende taak het in overleg met het bestuursbureau bewaken van de bestuurlijke agenda, het (laten) voorbereiden en leiden van de bestuursvergaderingen en de regievoering in het gelaagd besluitvormingsproces.

1.3.3 Balansmanagementcommissie (BMC)

De Balansmanagementcommissie (BMC) is een bestuurscommissie en bestaat uit ten minste twee bestuursleden. De BMC wordt bijgestaan door een vaste adviseur. De voorzitter van de BMC wordt uit de BMC-leden benoemd door het bestuur. De commissie komt minimaal zeven maal per jaar bijeen.

De taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in het reglement balansmanagementcommissie. De commissie heeft onder meer tot taak:

- het adviseren van het bestuur over balansmanagement en de beheersing van financiële risico's;
- monitoring van (de ontwikkeling van) de verplichtingen in samenhang met het belegd vermogen;
- het adviseren van het bestuur betreffende strategisch- en tactisch beleggingsbeleid alsmede de beleggingsresultaten;
- het adviseren van het bestuur over strategische studies en balansontwikkeling;
- het opstellen van (meer-) jarenplannen op strategisch en uitvoerend niveau;
- voorstellen doen tot inrichting van portefeuilles, het toezicht houden op de wijze van uitbesteding van het beheer van (delen van) de beleggingsportefeuille, onder meer met betrekking tot specifieke richtlijnen (en mandaten) voor deelportefeuilles en het toetsen en evalueren van vermogensbeheerders (monitoring uitbesteding).

De voorzitter van de BMC doet in de eerstvolgende bestuursvergadering verslag van de in de BMC besproken onderwerpen. Het voltallige bestuur heeft toegang tot alle verslagen van de bijeenkomsten van de BMC.

1.3.4 Risicomanagementcommissie (RMC)

De Risicomanagementcommissie (RMC) is een bestuurscommissie en bestaat uit minimaal twee leden van het bestuur. De voorzitter van de RMC wordt uit de RMC-leden benoemd door het bestuur. De commissievoorzitter is tevens sleutelfunctiehouder risicobeheer. De commissie komt minimaal viermaal per jaar bijeen.

De taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in het reglement risicomanagementcommissie. De commissie heeft onder meer tot taak:

- het adviseren van het bestuur over risicomanagement in brede zin, en in het bijzonder over de beheersing van niet-financiële risico's;
- de instelling, handhaving en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen;
- het vanuit risico-oogpunt bezien van het beleid met betrekking tot het kredietrisico, het marktrisico, het liquiditeitsrisico en het operationeel risico en overige risico's in de totale context van het pensioenfonds;
- beoordelen van risico's verbonden aan processen en werkzaamheden die zijn uitbesteed en aan inzet van informatie- en communicatietechnologie (ICT).

Op de eerstvolgende bestuursvergadering na iedere vergadering van de RMC brengt de voorzitter van de RMC verslag uit over de door haar uitgevoerde werkzaamheden. Het voltallige bestuur heeft toegang tot alle verslagen van de bijeenkomsten van de RMC.

1.3.5 Interne Auditcommissie (IAC)

De Interne auditcommissie (IAC) is een commissie die bestaat uit minimaal één en bij voorkeur twee leden van het bestuur alsmede twee medewerkers van het bestuursbureau. Tevens sluit op verzoek van de voorzitter de sleutelfunctievervuller interne audit aan bij deze commissie. De voorzitter van de IAC wordt door het bestuur benoemd uit de bestuursleden die deelnemen aan de IAC. De commissievoorzitter is tevens sleutelfunctiehouder interne audit. De IAC komt bijeen in de frequentie die de IAC nodig acht doch minimaal viermaal per jaar.

De taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in het reglement interne audit commissie. De belangrijkste taak van de IAC is het bieden van een gespreksplatform voor de onderwerpen die worden aangedragen door de sleutelfunctievervuller audit. Onder andere het audit charter en het jaarplan audit vormt hiervoor de basis. Onder andere vindt dit uitwerking in de volgende taken:

- het doen uitvoeren van (interne) audits binnen de bedrijfsvoering van SPN;
- het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering van een pensioenfonds, inclusief uitbesteede werkzaamheden;
- het beoordelen van de doeltreffendheid en adequaatheid van werkgebieden van de andere sleutelfuncties;

- de voortgang van het Interne audit plan en overeengekomen acties;
- de rapportages van overige sleutelfunctiehouders;
- overige aangelegenheden die relevant zijn voor de interne beheersing van het fonds.

De voorzitter van de IAC doet in de eerstvolgende bestuursvergadering verslag van de in dit overleg besproken onderwerpen. Het voltallige bestuur heeft toegang tot alle verslagen van de bijeenkomsten van de IAC.

1.3.6 Communicatie, Governance, Compliance en Pensioenregelingen-Commissie (PGC)

De communicatie, governance, compliance en pensioenregelingen-commissie (als werknamen voor deze commissie wordt de afkorting "PGC" gehanteerd) is een bestuurscommissie en bestaat uit minimaal twee bestuursleden. De commissie komt minimaal viermaal per jaar bijeen. De taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in het reglement communicatie-, governance, compliance- en pensioenregelingencommissie. De voorzitter van de PGC wordt uit de PGC-leden benoemd door het bestuur.

De commissie initieert formeel beleid voor en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur over de volgende onderwerpen:

- het governance-kader van het fonds en de daartoe behorende beleids- en fondsdocumenten;
- het compliance-kader en de daartoe behorende beleids- en fondsdocumenten;
- de pensioenreglementen van het fonds en eventuele wijzingen daarin. Daarnaast kan de commissie fungeren als gesprekspartner voor de sociale partners;
- beleidsvoorbereiding rond het premie- en toeslagenbeleid en te hanteren actuariële grondslagen
- het monitoren van de uitbesteding op het gebied van pensioenbeheer;
- het communicatiebeleid en de uitvoering daarvan.

De voorzitter van de PGC doet in de eerstvolgende bestuursvergadering verslag van de in de PGC besproken onderwerpen. Het voltallige bestuur heeft toegang tot alle verslagen van de bijeenkomsten van de PGC.

1.3.7 Raad van toezicht

Het intern toezicht wordt uitgevoerd door een raad van toezicht.

De raad van toezicht bestaat uit drie onafhankelijke deskundigen die worden benoemd door het bestuur na een bindende voordracht door het verantwoordingsorgaan. Een lid kan -bij disfunctioneren- op verzoek van de overige leden worden verzocht om af te treden. De leden van de raad van toezicht worden benoemd voor een termijn van vier jaar en zijn éénmaal herbenoembaar. De taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten en nader geregeld in het reglement raad van toezicht. Het lidmaatschap van de raad van toezicht kan niet samenvallen met een andere functie binnen het fonds, de PensioenKamer of BMN.

De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn vastgelegd in artikel 17 van de statuten van het fonds en zijn nader geregeld in het reglement raad van toezicht.

De raad van toezicht heeft onder meer tot taak:

- a. het toezicht houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds;
- b. toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur;
- c. verantwoording afleggen over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

Daarnaast heeft de raad van toezicht een goedkeuringsrecht betreffende een aantal onderwerpen. De volgende bestuursbesluiten zijn onderworpen aan voorafgaande goedkeuring van de raad:

- a. vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening;
- b. vaststelling van de functieprofiel voor bestuurders;
- c. vaststelling van het beleid inzake beloningen, met uitzondering van de beloning van de raad van toezicht;
- d. gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds;
- e. liquidatie, fusie of splitsing van het fonds en de bestemming van een eventueel batig saldo;
- f. het omzetten van het fonds in een andere rechtsvorm als bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
- g. wijziging van de statuten.

De raad van toezicht komt ten minste vier maal per jaar bijeen.

1.3.8 Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit zeven leden die worden gekozen door middel van verkiezingen en vervolgens worden benoemd door het bestuur. De leden van het verantwoordingsorgaan zijn afkomstig uit de geledingen van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, op basis van onderlinge getalsverhouding. Bij elke verkiezing wordt deze getalsverhouding opnieuw vastgesteld. De leden worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen na herverkiezing éénmaal worden herbenoemd. Het lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan kan niet samenvallen met een andere functie binnen het fonds of de PensioenKamer of BMN.

De taken en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in artikel 22 van de statuten van het fonds en zijn nader geregeld in het reglement verantwoordingsorgaan.

De belangrijkste taak van het verantwoordingsorgaan is het geven van een oordeel over:

- het handelen van het bestuur;
- het door het bestuur uitgevoerde beleid in het afgelopen kalenderjaar;
- beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben;

alsmede het geven van een bindende voordracht bij de benoeming van leden van de raad van toezicht.

Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan onder meer adviesrecht, recht van informatie en recht van overleg met het bestuur en deskundigen die betrokken zijn bij het fonds.

1.3.9 Opdrachtgeverschap

Het opdrachtgeverschap voor de pensioenregelingen binnen het notariaat ligt bij KNB en BMN.

1.3.10 KNB / PensioenKamer

De wijze waarop KNB dit opdrachtgeverschap invult is opgenomen in de “Vaststellingsovereenkomst opdrachtgeverschap SPN”. Voor de uitwerking hiervan heeft KNB, nadat zij per 1 januari 2014 het opdrachtgeverschap voor de pensioenregeling voor (kandidaat-)notarissen en toegevoegd notarissen heeft overgenomen van de Pensioenraad, een Werkgevers- en Werknemerscommissie ingericht die door KNB gemandateerd zijn om dit opdrachtgeverschap in te vullen. Deze commissies vormen tezamen de PensioenKamer. De samenstelling van deze commissies alsmede de benoeming is de verantwoordelijkheid van KNB.

De Werkgeverscommissie heeft onder andere de bevoegdheid om de pensioenregeling voor zelfstandigen vast te stellen en te wijzigen. In samenspraak met de Werknemerscommissie is zij bevoegd de pensioenregeling voor deelnemers in loondienst vast te stellen en te wijzigen en in samenspraak met BMN is zij bevoegd de pensioenregeling voor de medewerkers in het notariaat vast te stellen en te wijzigen.

Daarnaast heeft de PensioenKamer een rol in de formulering van de risicohouding van het fonds.

1.3.11 Bond van Medewerkers in het Notariaat

De BMN is sinds 1917 de vakbond ter behartiging van de belangen van medewerkers in het notariaat. De BMN wordt bestuurd door mensen die werkzaam zijn in het notariaat. De BMN is aangesloten bij de Unie van Onafhankelijke Vakorganisaties (UOV). De BMN functioneert zelfstandig en onafhankelijk; zonder overheidssteun en zonder werkgeversbijdrage.

Samen met de werkgeverscommissie van de PensioenKamer is zij bevoegd de pensioenregeling voor de medewerkers in het notariaat vast te stellen en te wijzigen.

Daarnaast heeft de BMN een rol in de formulering van de risicohouding van het fonds.

1.3.12 Bestuursbureau

Het fonds kent een bestuursbureau. Het bestuursbureau ondersteunt het bestuur en de commissies van het bestuur en de overige organen van het fonds. Het bestuursbureau is verantwoordelijk voor beleidsvoorbereiding, regievoering, controle en monitoring van de werkzaamheden binnen het fonds. Daarbij zijn de volgende aandachtsgebieden te onderscheiden: vermogensbeheer, pensioenbeheer,

risicomanagement, finance & control, communicatie, juridische zaken, alsmede secretariële ondersteuning. De medewerkers van het bestuursbureau zijn in dienst van het fonds.

Ten behoeve van de uitvoering van haar taken door het bestuursbureau is een directiereglement en een procuratieregeling opgesteld. Deze procuratieregeling heeft tot doel om de afspraken over procuratie binnen SPN expliciet vast te leggen. Met deze regeling wordt aan houders van een bepaalde functie volmacht verleend tot het aangaan van verplichtingen.

1.3.13 Directie

Het bestuur benoemt een directeur die leiding geeft aan het bestuursbureau. De taken en bevoegdheden van de directeur zijn vastgesteld in een directiereglement.

1.3.14 Controlerend accountant

De accountant is belast met de controle van de administratie van het fonds, met het jaarlijks uitbrengen van een rapport over de financiële toestand van het fonds en met de controle van het door het bestuur uit te brengen jaarverslag. De accountant doet verslag van zijn werkzaamheden aan het bestuur. De accountant voorziet zowel het jaarverslag als de jaarstaten van een accountantsverklaring.

Het bestuur heeft met ingang van 1 maart 2017 als controlerend accountant Ernst & Young Accountants LLP aangetrokken. De functie van controlerend accountant wordt vanaf 1 oktober 2019 ingevuld door de heer J. Slager RA.

1.3.15 Certificerend actuaris

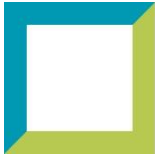
De certificerend actuaris is belast met de wettelijke taken betreffende het certificeren (waarmerken) van de actuariële staten, waaronder het opstellen van een actuariel verslag met daarin opgenomen de actuariële verklaring. De certificerend actuaris is onafhankelijk van het fonds en verricht geen andere werkzaamheden voor het fonds anders dan vanuit de rol als sleutelfunctievervuller en -houder actuariel. De certificerend actuaris doet verslag van zijn werkzaamheden aan het bestuur.

Het bestuur heeft (met ingang van 6 juni 2022) de heer R. Van de Meerakker AAG, verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V., benoemd als certificerend actuaris.

1.3.16 Compliance officer

De compliance officer is belast met het toezicht op de naleving van de gedragscode van het fonds. Ten aanzien van de toetsing op de naleving van de gedragscode zijn taken en bevoegdheden gedefinieerd die zijn opgenomen in een reglement compliance officer en het bijbehorende compliance charter.

Het bestuur heeft (met ingang van 1 maart 2017) HVG Law LLP benoemd als compliance officer.

1.3.17 Overige adviseurs

Adviserend actuaris

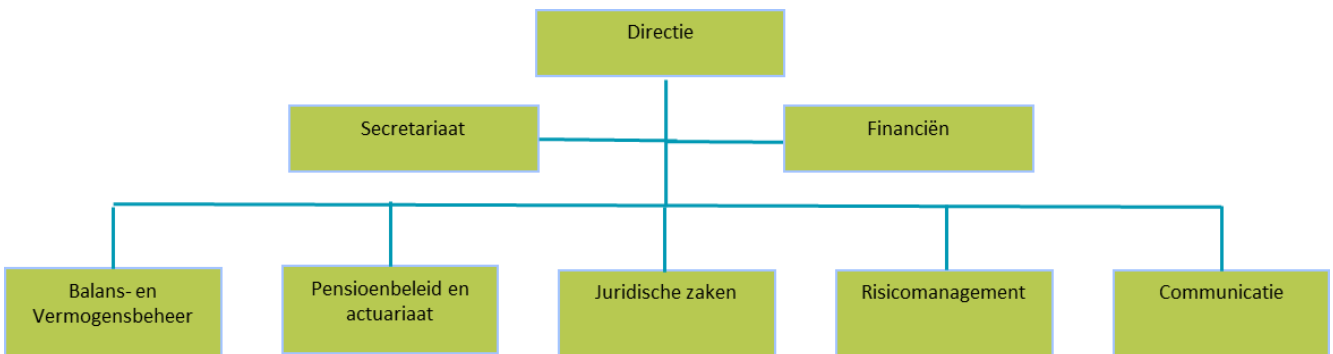
De adviserend actuaris adviseert het bestuur op pensioentechnisch en actuairueel terrein (zoals onder meer over de premievaststelling). Het bestuur heeft (met ingang van 1 maart 2017) de heer drs. A. den Hartogh AAG van AON benoemd als adviserend actuaris.

Overig

Voor de uitvoering van haar taken kunnen het bestuur, de overige gremia en het bestuursbureau zich ook door andere adviseurs en deskundigen laten bijstaan.

1.4 Uitvoeringsorganisatie

1.4.1 Organogram uitvoeringsorganisatie SPN

1.4.2 Pensioenuitvoering

De regievoering over de pensioenuitvoering ligt bij de directie en bij het bestuursbureau. De eindverantwoordelijkheid ligt bij het bestuur. Het bestuursbureau werkt onder leiding en verantwoordelijkheid van een door het bestuur aangestelde directeur. De directie opereert binnen de beleidsmatige kaders (mandaat) die door het bestuur zijn vastgesteld. Deze zijn vastgelegd in een directiereglement. Het bestuursbureau kent een managementteam.

Uitbesteding

Het fonds besteedt delen van haar bedrijfsprocessen uit aan andere partijen. Het fonds beschouwt uitbesteding als een mogelijkheid om processen met betrekking tot de uitvoering van pensioen- en vermogensbeheer te verbeteren ten opzichte van zelf doen, waarmee het bereiken van strategische doelstellingen wordt bevorderd. Om kaders aan te brengen ten aanzien van uitbesteding heeft het fonds een uitbestedingsbeleid geformuleerd. Dit uitbestedingsbeleid is in overeenstemming met de "Guidance uitbesteding door pensioenfondsden" van DNB. Belangrijke stappen uit deze guidance, zoals beleidsformulering, uitvoeringskeuze, governance c.q. monitoring en evaluatie komen terug in dit beleid. Daarnaast zijn onderwerpen benoemd als:

- de doelstellingen die het fonds heeft ten aanzien van uitbesteding;

- een expliciete uiteenzetting van wat wordt uitbesteed en wat niet;
- het proces om tot uitbesteding te komen;
- aan wie wordt uitbesteed: de voorwaarden of selectiecriteria voor de uitvoerder;
- voorwaarden die worden gesteld aan de overeenkomst tot uitbesteding;
- hoe en wanneer het fonds de prestaties van de uitvoerder, aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren en rapportages, monitort;
- wanneer het fonds de uitbestedingsrelatie en het uitbestedingsbeleid evalueert.

Aan uitbesteding is een aantal risico's verbonden. In het uitbestedingsbeleid wordt daarom aandacht besteed aan beheersing van risico's die samenhangen met uitbesteding van (delen van) bedrijfsprocessen.

Voorgenomen nieuwe of gewijzigde uitbestedingen komen volgens dit beleid tot stand.

Pensioenadministratie

De operationele taken van de pensioenuitvoering zijn overgedragen aan TKP Pensioen BV (TKP) respectievelijk a.s.r. (voorheen N.V. Amersfoortse Algemene Verzekering Maatschappij).

Uitbesteding aan TKP

De bij het fonds ondergebrachte pensioenregelingen worden geadmistreerd door TKP. Daartoe is een uitbestedingsovereenkomst inclusief een Service Level Agreement ("SLA") met TKP afgesloten. Ieder kwartaal rapporteert TKP over de uitvoering van de pensioenregelingen. Op basis hiervan kan het bestuur vaststellen of de uitbestede bedrijfsprocessen worden uitgevoerd in overeenstemming met de gemaakte afspraken. TKP is tevens belast met de financiële administratie ten behoeve van het fonds voor zover deze betrekking heeft op de pensioenprocessen (aansprakenbeheer, procescommunicatie, in- en excasso en actuariaat).

In de met TKP afgesloten uitbestedingsovereenkomst, inclusief SLA, is ook de verplichting tot naleving van relevante wet- en regelgeving opgenomen. Ook zijn nadere bepalingen omtrent aard, omvang, kwaliteit en servicegraad opgenomen. Ieder kwartaal stelt TKP een kwartaalverslag op over de realisatie van de bepalingen in de overeenkomst en de SLA. Aan de hand van de rapportages toetst het bestuur of de uitvoering nog in overeenstemming is met de gemaakte afspraken.

De ISAE 3402 type II -rapportage van TKP verschaft het bestuur inzicht in de interne organisatie van TKP en de beheersmaatregelen die ingesteld zijn. Onderdeel van de ISAE 3402 type II -rapportage is een mededeling van een controlerend accountant gebaseerd op een risicoanalyse over de toereikendheid van de controledoelstellingen per proces en de daarvoor getroffen beheersmaatregelen. ISAE-rapportages worden beoordeeld door het bestuursbureau; rapportering daarover vindt plaats in de IAC. Indien daartoe aanleiding is worden bevindingen vervolgens besproken met het bestuur.

Uitbesteding aan a.s.r.

Als onderdeel van het door het fonds overdragen van het arbeidsongeschiktheidsrisico aan a.s.r. is eind 2013 tevens de uitvoering van de lopende arbeidsongeschiktheidspensioenen aan deze herverzekeraar overgedragen. Met a.s.r. zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het gewenste dienstenniveau en de

financiering van de aldaar ondergebrachte herverzekering van het arbeidsongeschiktheidsrisico. Bij deze afspraken is het uitgangspunt dat TKP (als administrateur van de gehele pensioenregeling) de regie voert. Een belangrijk argument voor de uitbesteding zijn de inspanningen van a.s.r. op het gebied van re-integratie van arbeidsongeschikten.

IT-infrastructuur

Vanwege de uitbesteding van de administratieve processen (pensioen- en financiële administratie) is de IT-infrastructuur binnen het bestuursbureau beperkt. Het fonds kent een IT-beleid met het doel het waarborgen van doeltreffende en betrouwbare informatiesystemen en technische infrastructuur. Deze structuur vereist een adequaat georganiseerde informatiefunctie.

Wijzigingen in de informatievoorziening en -architectuur vinden gestructureerd plaats en over de voortgang wordt gerapporteerd door de directie. Voor relatief grote en/of risicovolle veranderingen wordt een projectorganisatie ingericht.

Als algemeen inrichtingsprincipe voor de informatievoorziening geldt dat bij voorkeur gebruik wordt gemaakt van standaardsoftware die generiek onderhoudbaar is en waarbij continuïteit gewaarborgd is. Alleen in gevallen waarbij blijkt dat dit niet mogelijk is wordt maatwerkprogrammatuur ingezet.

1.4.3 Vermogensbeheer

Uitbesteding

Het bestuur van het fonds heeft het vermogensbeheer uitbesteed aan verschillende vermogensbeheerders. Met deze vermogensbeheerders zijn overeenkomsten gesloten waarin onder meer hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd. Het fonds heeft de volgende vermogensbeheerder(s) aangesteld.

Vermogensbeheerders SPN	
	Categorie
Cardano Risk Management B.V.	vastrentende waarden, rente-overlay & valuta-overlay
AEGON Asset Management	vastrentende waarden, hypotheek
a.s.r.	hypotheek
Altera Vastgoed B.V.	Indirect vastgoed
Blackrock Nederlands B.V.	zakelijke waarden
Bouwinvest Real Estate Investors B.V.	Indirect vastgoed
CBRE	Indirect vastgoed
Schroder/Aberdeen	private equity
Stafford Capital Partners	private equity

Het bestuur van het fonds heeft Bank of New York Mellon SA (BNY Mellon) als effectenbewaarder (custodian) aangesteld. De custodian is belast met de bewaarneming van stukken, het voeren van de beleggingsadministratie en het opstellen van managementinformatie voor de directie en het bestuur (performance- en risk monitoring). Toetsing of de externe vermogensbeheerders handelen binnen het gestelde mandaat blijkt uit de contractvoorwaarden (compliance monitoring) is eveneens uitbesteed aan de custodian.

1.4.4 Fiduciair adviseur

Het fonds heeft Goldman Sachs Asset Management (GSAM) (voorheen Nationale-Nederlanden Investment Partners BV) aangesteld als fiduciair adviseur. Hiermee bereikt het fonds een verdere optimalisering van het vermogensbeheerproces. De fiduciair adviseur adviseert het fonds met name over de portefeuilleconstructie en de selectie en monitoring van vermogensbeheerders. De fiduciair adviseur mag niet zelf (een deel van het) vermogen van het fonds beheren.

1.4.5 Uitbesteding

SPN kan delen van haar bedrijfsprocessen uitbesteden aan andere partijen. Het fonds beschouwt uitbesteding als een mogelijkheid om processen met betrekking tot de uitvoering van pensioen- en vermogensbeheer te optimaliseren waarmee het bereiken van strategische doelstellingen wordt bevorderd. Om kaders aan te brengen ten aanzien van uitbesteding heeft het fonds een uitbestedingsbeleid geformuleerd. Het doel van het uitbestedingsbeleid is de continuïteit en constante kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen. De belangen van (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en overige belanghebbenden mogen geen gevaar lopen doordat SPN delen van haar werkzaamheden heeft uitbesteed aan derden. Ook de reputatie en de integriteit van SPN moeten gewaarborgd blijven.

Het uitbestedingsbeleid is beschreven in een afzonderlijk beleidsdocument. Onderwerpen die daarin aan de orde komen zijn onder andere:

- de doelstellingen die het fonds heeft ten aanzien van (onder)uitbesteding;
- een expliciete uiteenzetting van wat wordt uitbesteed en wat niet;
- de onderscheid tussen partijen die onder een 'uitgebreide uitbesteding' (ook wel kritieke uitbesteding) vallen en partijen die onder een 'niet-uitgebreide uitbesteding' (ook wel niet-kritieke uitbesteding) vallen;
- aan wie wordt uitbesteed: de voorwaarden of selectiecriteria voor de uitvoerende organisatie;
- de aanvullende voorwaarden bij uitbesteding van vermogensbeheer;
- wanneer en de wijze waarop het fonds de prestaties van de uitvoerende organisatie, aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren en rapportages, evalueert en monitort;
- wanneer en op welke wijze het fonds de uitbestedingsrelatie en het uitbestedingsbeleid in zijn geheel evalueert.

Omdat uitbesteding gepaard gaat met risico's wordt in het uitbestedingsbeleid nadrukkelijk aandacht besteed aan de bij uitbesteding gedefinieerde risico's alsmede de beheersing van deze risico's.

Werkzaamheden die niet mogen worden uitbesteed zijn:

- taken en werkzaamheden van personen die het dagelijkse beleid bepalen, daaronder mede verstaan het vaststellen van beleid en het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid;
- werkzaamheden waarvan uitbesteding de verantwoordelijkheid van de uitvoerder voor de organisatie en beheersing van bedrijfsprocessen en het toezicht daarop kan ondermijnen;
- werkzaamheden waarvan uitbesteding een belemmering kan vormen voor een adequaat toezicht op de naleving van het bij of krachtens wet- en regelgeving bepaalde.

1.5 Beleidsmatige beheersingsmaatregelen

1.5.1 Inleiding

Ten behoeve van de vervulling van zijn taak (uitvoering geven aan hetgeen in de statuten en het pensioenreglement is opgenomen) formuleert het bestuur beleid, reglementen en plannen. Deze documenten zijn daarmee beheersingsinstrumenten voor de uitvoering van de taak van het bestuur. Het bestuur laat zich bij beleidsvorming onder meer ondersteunen door advies van bestuurlijke commissies, externe deskundigen, het bestuursbureau en/of periodieke rapportages (jaarrekening, actuariële rapportages, ALM-studie, haalbaarheidstoets, et cetera).

In dit hoofdstuk worden beleidsmatige beheersingsmaatregelen benoemd die met name betrekking hebben op de beheersing van de organisatie van het bestuur.

1.5.2 Geschiktheid en functioneren van (mede-)beleidsbepalers en leden van het verantwoordingsorgaan

Geschiktheidsplan

In het geschiktheidsplan worden maatregelen benoemd om de geschiktheid te bevorderen dan wel te houden. Het bestuur streeft naar een adequate sturing en continuïteit binnen het fonds. Ter realisatie daarvan wenst het bestuur een evenwichtige taak- en deskundigheidsverdeling binnen het bestuur en tussen het bestuur en de overige organen van het fonds te creëren. Hierbij streeft het bestuur ernaar te voldoen aan de door wet- en regelgeving en DNB gestelde geschiktheidseisen.

Het bestuur geeft in het geschiktheidsplan aan over welke deskundigheid de (mede-)beleidsbepalers, zowel collectief als individueel, dienen te beschikken. De (mede-)beleidsbepaler is geschikt voor de uitoefening van zijn functie indien men naast de benodigde kennis beschikt over de benodigde competenties in combinatie met professioneel gedrag. Het geschiktheidsplan geeft onder meer in het opleidingsplan aan welke mogelijkheden het fonds aanreikt om de geschiktheid op peil te houden, c.q. te vergroten. Ook wordt van leden van het verantwoordingsorgaan verwacht dat zij om het bestuurlijk handelen te kunnen beoordelen, in ieder geval beschikken over enkele competenties uit het geschiktheidsplan. In het bijzonder is voor het verantwoordingsorgaan kennis vereist van het fonds en de groep waarvoor de pensioenregeling wordt uitgevoerd.

Het fonds kent een procedure voor een jaarlijkse evaluatie van het functioneren van het bestuur als geheel en van individuele bestuursleden. De periodieke evaluatie vindt eens in de twee jaar plaats onder externe begeleiding. Daarnaast rapporteren individuele bestuursleden jaarlijks over hun activiteiten in het kader van permanente educatie.

Diversiteitsbeleid

Om op de maatschappelijke ontwikkelingen een antwoord te geven heeft het fonds een diversiteitsbeleid opgesteld. Zodoende wordt de diversiteit binnen de fondsorganen vergroot, voor zover dit mogelijk is gegeven het karakter van het fonds en de inrichting en omvang van de verschillende fondsorganen. Hiertoe heeft het bestuur enkele randvoorwaarden opgesteld bij het

verder invullen van diversiteit. Voorts zijn belangrijke overwegingen dat deskundigheid gewaarborgd blijft, het betreffende fondsorgaan als geheel optimaal functioneert en elk individueel lid een eigen unieke bijdrage kan leveren aan het fonds(orgaan).

Het bestuur van het fonds evalueert elke drie jaar het diversiteitsbeleid en de uitvoering ervan en rapporteert in het jaarverslag over haar inspanningen op dit gebied.

1.5.3 Integriteit

Het bestuur heeft een beleid opgesteld met als doel om het integriteitsrisico zoveel mogelijk te beperken en de organisatie zodanig in te richten dat een beheerste en integere bedrijfsvoering is gewaarborgd.

Integriteitsbeleid

Met een adequaat integriteitsbeleid komt het fonds tot beheersing van de integriteitsrisico's die het fonds loopt. Onder integriteitsrisico wordt verstaan het risico dat de integriteit van het fonds wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, (mede-)beleidsbepalers en medewerkers in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door SPN opgestelde normen.

Het integriteitsbeleid beschrijft de risico's die het fonds loopt en de beheersmaatregelen die het fonds heeft getroffen. Binnen dit integriteitsbeleid heeft het fonds diverse regelingen opgesteld om integriteit te waarborgen.

Compliance officer

De compliance officer vervult een centrale rol binnen het integriteitsbeleid. Door het bestuur is een reglement compliance officer opgesteld. Het fonds heeft een externe compliance officer aangesteld. De compliance officer draagt zorg voor het uitvoeren van bepaalde taken op het gebied van compliance. De compliance officer ziet onder meer toe op de naleving van de gedragscode en andere regelingen op het gebied van integriteit. De compliance officer rapporteert één keer per jaar de bevindingen aan het bestuur.

Gedragscode

Het fonds heeft een gedragscode opgesteld. Het doel van de gedragscode is het waarborgen en handhaven van het vertrouwen in het fonds door belanghebbenden, door gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. De gedragscode bevordert de transparantie rondom gedragsregels en maakt duidelijk aan alle aan het fonds verbonden personen -ook voor de bescherming van hun eigen belangen- wat wel en wat niet is goedgekeurd. De gedragscode draagt mede bij aan het integer functioneren van het fonds ten behoeve van alle belanghebbenden van het fonds en het waarborgen van de goede naam en reputatie van het fonds en de pensioensector in het algemeen en omvat daartoe gedragsregels die (de schijn van) vermenging van zakelijke- en privébelangen wordt voorkomen.

De gedragscode geldt voor verbonden personen en bevat aanvullende gedragsregels voor insiders. Binnen SPN zijn thans geen insiders aangewezen. Jaarlijks wordt een herbevestiging gevraagd van het naleven van de gedragscode. Daarnaast wordt bij aanvang van een functie en bij eventuele tussentijdse wijziging van de gedragscode om bevestiging van de naleving van de gewijzigde gedragscode gevraagd.

Reglement nevenfuncties

Voor de aan het fonds verbonden personen geldt een reglement nevenfuncties die een uitwerking vormt van de gedragscode. Het uitgangspunt is dat verbonden personen nevenfuncties melden aan de compliance officer, met uitzondering van medewerkers van het bestuursbureau, waaronder personen die tijdelijk werken en/of zijn ingehuurd en andere (groepen van) personen die door het bestuur worden aangewezen (de verbonden personen zoals gedefinieerd in artikel 1d. en 1e. van het reglement nevenfuncties). Deze verbonden personen (artikel 1d. en 1e. van het reglement nevenfuncties) melden nevenfuncties aan de directeur van het fonds. Deze verleent al dan niet goedkeuring voor de gemelde nevenfunctie. In de regeling zijn criteria benoemd op basis waarvan de compliance officer het aanvaarden van een nevenfunctie zal beoordelen.

Incidentenregeling

Het fonds heeft een incidentenregeling opgesteld. In die regeling wordt beschreven op welke wijze het bestuur omgaat met incidenten die de goede naam of faam van het fonds schade toebrengen of financiële schade tot gevolg hebben. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen operationele incidenten (die plaatsvinden in de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden door het fonds en waarbij er inbreuk is gemaakt op de beheerste bedrijfsvoering) en overige incidenten (alle andere incidenten die niet beschouwd worden als operationele incidenten). In de regeling is een meldingsprocedure beschreven (melding vindt plaats via de directeur aan compliance officer) en de wijze waarop deze incidenten worden behandeld en afgerond (door de compliance officer). De voortgang van de afhandeling wordt gerapporteerd aan het bestuur. Zo nodig vindt melding plaats aan de toezichthouder. De melder van een incident kan zich conform de klokkenluidersregeling wenden tot een vertrouwenspersoon indien het belang van het fonds, van derden of de bescherming van de eigen positie van de verbonden persoon dit vraagt.

Na de behandeling van elk incident worden, ter afronding, door het fonds maatregelen genomen. Deze maatregelen zijn gebaseerd op de aard van het incident en de daaruit voortvloeiende gevolgen en zijn onder meer gericht op het beheersen en beperken van het optredende risico, het bevestigen van geldende normen en het voorkomen van negatieve effecten van het incident om herhaling in de toekomst te voorkomen.

Klokkenluidersregeling

Het fonds kent een klokkenluidersregeling. Binnen die regeling is het mogelijk dat een verbonden persoon een misstand binnen het fonds (incident) meldt aan de vertrouwenspersoon, de voorzitter van de raad van toezicht. Melding door de voorzitter van de raad van toezicht wordt gedaan aan de compliance officer. Het fonds draagt er zorg voor dat de klokkenluider, voor zover deze te goeder trouw gehandeld heeft, op geen enkele wijze in zijn positie bij het fonds benadeeld wordt. Een misstand wordt afgehandeld als een incident uit de incidentenregeling, tenzij dit in de klokkenluidersregeling anders is

bepaald. De klokkenluider wordt, voor zover deze te goeder trouw heeft gehandeld, vanwege de melding van een incident niet geschaad in zijn positie binnen het fonds.

1.5.4 Klachten- en geschillenregeling

Het fonds heeft een klachten- en geschillenregeling opgesteld.

Klacht

Een deelnemer of een andere belanghebbende kan een klacht indienen bij het fonds over zijn ontevredenheid inzake behandeling, bejegening of andere vorm van dienstverlening die door de belanghebbende als onjuist, onvolledig of nalatig wordt ervaren.

De klacht wordt in beginsel uiterlijk vijftien werkdagen na ontvangst van de klacht afgehandeld door de administrateur van het fonds. Het besluit bevat een oordeel over de vraag of de wijze van uitvoering van de werkzaamheden waarover wordt geklaagd voldoende zorgvuldig jegens de belanghebbende is geweest.

Bezwaar

Indien belanghebbende het niet eens is met het besluit van de administrateur van het fonds omtrent de ingediende klacht of indien de klacht niet naar tevredenheid van de belanghebbende is behandeld, heeft belanghebbende het recht zich met een gemotiveerd bezwaarschrift te richten tot het bestuur van het fonds.

Het bezwaar wordt in behandeling genomen door het bestuur van het fonds. Het bestuur neemt in beginsel binnen acht weken na ontvangst van het bezwaar een besluit over het bezwaar. Dit bestuursbesluit dient gebaseerd te zijn op een toereikend onderzoek en op voor belanghebbende kenbare feiten en stukken. Daarnaast dient het bestuursbesluit te berusten op een deugdelijke motivering en dient op alle onderdelen van het bezwaar in te zijn gegaan.

Het bestuur brengt haar besluit omtrent het bezwaar binnen twee weken nadat dit tot stand is gekomen, ter kennis van de belanghebbende.

Indien een belanghebbende zich ten aanzien van de klacht of het bezwaar niet met het (bestuurs)besluit kan verenigen, heeft de belanghebbende het recht het geschil aan de externe geschillencommissie waarbij het fonds is aangesloten voor te leggen of aanhangig te maken bij de burgerlijke rechter. Een belanghebbende kan zich wenden tot de Ombudsman Pensioenen die als onafhankelijke partij bemiddelt en adviseert bij klachten en geschillen over de uitvoering van het pensioenreglement.

2 Aansluiting bij het fonds

2.1 Aansluiting werkgevers

SPN is een bedrijfstakpensioenfonds waarin de deelneming door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verplicht is gesteld.

Conform de statuten van het fonds zijn aangesloten bij het fonds:

- a. degene die op grond van artikel 113a van de Wet op het notarisambt verplicht is deel te nemen in het fonds;
- b. elke werkgever die een of meer werknemers in dienst heeft die onder de verplichtstelling vallen die krachtens artikel 2 van de Wet-BPF voor het fonds geldt, tenzij het bestuur aan de betrokken werkgever vrijstelling van de verplichting tot deelneming heeft verleend; en
- c. de werkgever die vrijwillig bij het fonds is aangesloten op grond van artikel 5 van de statuten.

Werkgevers die onder de werkingssfeer van de verplichtstelling vallen zijn verplicht aangesloten bij het fonds. Daarnaast kunnen organisaties het bestuur verzoeken op vrijwillige basis tot het fonds toe te treden. De voorwaarden voor honorering van een dergelijk verzoek zijn beschreven in artikel 5 van de statuten.

2.2 Verkrijging deelnemerschap

Onder de verplichtstelling tot deelneming aan de pensioenregeling van het fonds valt:

- elke werknemer vanaf de leeftijd van 18 jaar tot de eerste dag van de maand waarin de werknemer de leeftijd van 67 jaar bereikt, met uitzondering van een (toegevoegd) notaris of kandidaat-notaris, die - op basis van een arbeidsovereenkomst gesloten met (een) notaris(sen) dan wel een vennootschap waarvan één of meer notarissen direct of indirect vennoot of aandeelhouder zijn - in hoofdzaak werkzaamheden verricht voor een notaris, of een waarnemer van een notaris, in Nederland;
- elke notaris, toegevoegd notaris of kandidaat-notaris die op grond van artikel 113a van de Wet op het notarisambt verplicht is deel te nemen in het fonds.

De desbetreffende werknemers van een aangesloten werkgever en de notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen worden als deelnemer opgenomen zodra de verplichtstelling op hen van kracht wordt. Voor werknemers van werkgevers die vrijwillig tot het fonds zijn toegetreden, geldt dat zij worden opgenomen zodra het bestuur in gunstige zin over hun groepsgewijze toelating heeft beslist. De aangesloten werkgever is gehouden de bij hem in dienst zijnde werknemers bij het fonds aan te melden.

2.3 Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement regelt de verhouding tussen het fonds, de werkgever en de ondernemer. Dit uitvoeringsreglement voldoet aan de eisen die daaraan worden gesteld als vastgelegd in de Pensioenwet.

Onder andere de volgende zaken worden daarin geregeld:

- premiebetaling,
- niet-nakoming van betalingsverplichtingen,
- informatieverstrekking,
- toeslagverlening,
- vermogenstekorten en premiekortingen,
- vrijwillige voortzetting van de pensioenregeling,
- vermogenstekorten en premiekortingen,
- vrijwillige aansluiting c.q. voortzetting,
- vrijstelling en
- beslechting van geschillen.

3 Pensioenregeling

3.1 Pensioenopdracht

SPN voert de pensioenregelingen uit zoals die door het bestuur in opdracht zijn genomen op basis van een pensioenopdracht die is geformuleerd door respectievelijk de PensioenKamer en BMN.

3.1.1 Wijze vaststelling verschuldigde premie

De verschuldigde bijdrage wordt vastgesteld zoals is beschreven in paragraaf 4.7. De pensioenpremie wordt per pensioenregeling bepaald en uitgedrukt in een premiepercentage gerelateerd aan de pensioengrondslag per pensioenregeling. Voor de vaststelling van pensioenopbouw en -premie wordt rekening gehouden met een eventueel parttimepercentage.

3.1.2 Premiebetaling

De verplichte jaarbijdrage is aan het fonds verschuldigd in maandelijkse termijnen. Het fonds kent een incassobeleid om het debiteurenrisico te beheersen.

De voor de in loondienst werkzame deelnemers verschuldigde bijdrage wordt in zijn geheel afgedragen door zijn of haar werkgever. De werkgever is bevoegd om maximaal de helft van de verschuldigde bijdrage in te houden op het salaris van de deelnemer. Deelnemers die niet in loondienst zijn dragen zelf hun verschuldigde bijdrage aan het fonds af.

3.1.3 Informatieverstrekking aan het fonds

Alle betrokkenen die aan de bepalingen van het pensioenreglement een recht op uitkering ontlene alsmede werkgevers, zijn verplicht aan het bestuur of aan door het bestuur aangewezen personen alle gegevens te verstrekken, waarvan het bestuur ter vaststelling van het deelnemerschap of van daaruit voortvloeiende rechten of verplichtingen kennisneming wenselijk oordeelt.

3.1.4 Procedures wijziging pensioenreglement

Het bestuur is bevoegd, het pensioenreglement vast te stellen gebaseerd op de door sociale partners verleende opdracht. Wijzigingsbesluiten waardoor de opgebouwde pensioenrechten en -aanspraken van (gewezen) deelnemers, of gepensioneerden worden beperkt, of hun verplichtingen worden verzwaard, kunnen slechts worden genomen, indien de financiële toestand van het fonds daartoe aanleiding geeft.

3.2 Hoofdlijnen van de pensioenregelingen

3.2.1 Inleiding

SPN voert drie pensioenregelingen uit, te weten:

- een regeling voor medewerkers, werkzaam bij een bij het fonds aangesloten werkgevers, niet zijnde deelnemers zoals onder c. benoemd;
- een regeling voor notarissen en kandidaat-notarissen die niet in loondienst werkzaam zijn;
- een regeling voor toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen die in loondienst werkzaam zijn.

3.2.2 Karakteristieken van de verschillende pensioenregelingen

Elk van de hiervóór genoemde groepen kent een eigen pensioenregeling. De karakteristieken van de verschillende regelingen zijn in onderstaande tabel in beeld gebracht.

Karakteristieken pensioenregelingen			
Onderdeel	Notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen (ondernemers)	Toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen (deelnemers in loondienst)	Medewerkers in het notariaat
Soort regeling	Middelloonregeling		
Deelnemer	ledere notaris en toegevoegd notaris en kandidaat-notaris als zelfstandige werkzaam	Toegevoegd notaris en kandidaat-notaris in loondienst werkzaam	ledere medewerker in dienst van een aangesloten onderneming
Toetredingsleeftijd	Geen	Geen	18 jaar
Pensioensalaris	de winst uit onderneming bepaald cf het pensioenreglement	12 x vaste maandsalaris verhoogd met vakantietoeslag	12 x vaste maandsalaris verhoogd met vakantietoeslag
Franchise	€ 17.545 (2024). De wettelijke fiscale minimum franchise op 1 januari	€ 17.545 (2024) De wettelijke fiscale minimum franchise op 1 januari	€ 17.545 (2024) De wettelijke fiscale minimum franchise op 1 januari
Pensioengrondslag	Pensioensalaris verminderd met de franchise		
Parttime dienstverband	Zowel pensioenopbouw als pensioenpremie worden aangepast naar rato van het parttimepercentage.		
Maximum pensioengevend salaris	€ 71.628 (2024) het maximum WIA jaarloon per 1 januari	€ 75.000 (2024) jaarlijks aangepast met het percentage waarmee de AOW-franchise wordt aangepast.	€ 105.395 (2024) jaarlijks aangepast aan loonindexcijfer (cao-lonen inclusief bijzondere beloningen okt-okt)
Pensioenrichtleeftijd	67 jaar.		
Flexibilisering ingang	Gehele of gedeeltelijke vervroeging of opschorting.		

Flexibilisering hoogte	Herschikking tussen ouderdoms- en partnerpensioen is mogelijk na instemming van partner.		
Ouderdompensioen	Ouderdompensioen wordt opgebouwd volgens een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling, ingaand op de pensioenrichtleeftijd en eindigend bij overlijden van de deelnemer. Per 1 januari 2023 geldt een afzonderlijk opbouwpercentage voor elke deelnemersgroep.		
Pensioenopbouwpercentage	1,76% (2024)	1,76% (2024)	1,76% (2024)
Partnerpensioen	Levenslang partnerpensioen van 70% van het opgebouwde ouderdompensioen (opbouwbasis). Bij overlijden van een deelnemer wordt dit verhoogd tot 70% van het tot de pensioenrichtleeftijd op basis van gelijkblijvende pensioengrondslag te bereiken ouderdompensioen (risicobasis).		
Tijdelijk partnerpensioen	n.v.t.	n.v.t.	Tijdelijk partnerpensioen van 15% van de laatst vastgestelde (gemaximeerde) pensioensalaris. Het gaat in gelijktijdig met het levenslang partnerpensioen en eindigt op de pensioenrichtleeftijd van de overleden deelnemer (risicobasis).
Wezenpensioen	Wezenpensioen van 20% van het levenslange partnerpensioen t.b.v. kinderen van een (gewezen) deelnemer dat ingaat bij overlijden van de (gewezen) deelnemer en eindigt op de 18-jarige leeftijd van de het kind. Als een kind niet in staat is in eigen inkomsten te voorzien is de eindleeftijd 27 jaar (risicobasis).		
Premievrije doorbouw	Ingeval van arbeidsongeschiktheid vindt voortzetting van de pensioenopbouw plaats conform tabel A, rekening houdend met het parttimepercentage	Ingeval van arbeidsongeschiktheid vindt voortzetting van de pensioenopbouw plaats conform tabel B, rekening houdend met het parttimepercentage.	Ingeval van arbeidsongeschiktheid vindt voortzetting van de pensioenopbouw plaats conform tabel C, rekening houdend met het parttimepercentage.
Arbeidsongeschiktheids-pensioen	Er is een arbeidsongeschiktheids-pensioen verzekerd van 50% van het gemaximeerde pensioensalaris.	Er is een arbeidsongeschiktheids-pensioen verzekerd van 80% van het laatst vastgestelde gemaximeerde pensioensalaris onder vermindering van de WIA-uitkering.	n.v.t.
Toeslag	Voorwaardelijk, zoals beschreven in par. 4.9.1.		

Tabel A.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	
Mate van arbeidsongeschiktheid (%)	Premievrije voortzetting (%)
0 - 35	0
35 - 45	40
45 - 55	50
55 - 65	60
65 - 80	75
80 of meer	100

Tabel B.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	
Mate van arbeidsongeschiktheid (%)	Premievrije voortzetting (%)
0 - 35	0
35 - 45	40
45 - 55	50
55 - 65	60
65 - 80	72,5
80 of meer	100

Tabel C.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	
Mate van arbeidsongeschiktheid (%)	Premievrije voortzetting (%)
0 - 35	0
35 - 45	25
45 - 65	50
65 of meer	100

3.2.3 Overgangsbepalingen

Arbeidsongeschiktheid

Voor deelnemers aan de regeling voor notarissen en kandidaat-notarissen die per 31 december 2013 arbeidsongeschikt waren, wordt de toekomstige pensioenopbouw op zodanige wijze vastgesteld dat de premievrije pensioenopbouw in de pensioenregeling gelijk is aan de premievrije pensioenopbouw per 31 december 2013. Bij wijziging van de mate van arbeidsongeschiktheid wordt de nieuwe pensioenregeling toegepast.

Degenen die een premievrije opbouw genieten volgens de tot 1992 geldende pensioenregeling behouden het uitzicht op het ouderdomspensioen zoals dit is vastgesteld volgens die regeling.

Toeslag op arbeidsongeschiktheid

Indien en voor zover een persoon op 31 december 2013 arbeidsongeschiktheidspensioen ontvangt uit hoofde van deze pensioenregeling zoals deze op 31 december 2013 bij SNPF gold, geldt dat de bepalingen inzake toeslagverlening uit het onderhavige pensioenreglement niet van toepassing zijn op het hiervoor genoemde arbeidsongeschiktheidspensioen en dat de bepalingen inzake toeslagverlening uit het op 31 december 2013 geldende pensioenreglement van toepassing zijn.

4 Financieel kader en risicomanagement

4.1 Inleiding

Het fonds voert de pensioenregelingen uit conform de pensioenreglementen. Het fonds ontvangt premies, belegt de premie-inkomsten in waardepapier en/of financiële instrumenten, en het fonds keert gelden uit aan uitkeringsgerechtigden.

De belangrijkste financiële doelstelling van het fonds is het nakomen van zijn financiële verplichtingen (inclusief de door het fonds uitgesproken ambitie). Om deze doelstelling te realiseren is een financieel kader opgesteld. In dit hoofdstuk wordt het financieel kader nader uiteengezet.

4.1.1 Risicohouding

Kwalitatieve risicohouding

Het bestuur van het fonds heeft een risicobewuste houding. De kwalitatieve risicohouding is een duiding van de door het fonds gewenste verhouding tussen ambitie, rendement en premie (risico – rendement – kosten). Deze kwalitatieve risicohouding is door het fonds vastgesteld na overleg tussen SPN, de PensioenKamer en de Bond van medewerkers in het Notariaat. De risicohouding van het fonds is vervolgens door het bestuur vastgelegd in overleg met de overige organen van het fonds, en luidt als volgt:

- *Kosten:*
  - wens voor een lage, maar toekomstbestendige premie;
De factor premie (kosten) is belangrijk, maar zekerheid vindt men nog belangrijker.
- *Risico:*
  - kans op grote kortingen beperken, kleine kortingen zijn acceptabel;
Daarmee lijkt de parameter "risico" (kortingen) nog steeds de belangrijkste graadmeter.
- *Ambitie:*
  - het realiseren van toeslagen, met op lange termijn een toeslagambitie gelijk aan de prijsinflatie.
Een hogere ambitie lijkt het af te leggen tegen meer zekerheid.

De cursieve toevoegingen hebben betrekking op de meting naar risicobereidheid die samen met sociale partners eind 2019 is gedaan bij de achterban van het fonds. Daaruit kwam naar voren dat de risicohouding eigenlijk niet was gewijzigd. Wel heeft het bestuur ten aanzien van de factor kosten vastgesteld dat een *lage* premie in combinatie met *toekomstbestendige* premie in het huidige tijdsgewricht feitelijk wringt. Hierover is het fonds in overleg gegaan met sociale partner met als uitgangspunt het heffen van een volledig kostendekkend premie.

Kwantitatieve risicohouding

De hiervoor beschreven kwalitatieve overwegingen kunnen niet eendimensionaal worden vertaald naar één kwantitatieve risicoparameter. In plaats daarvan kunnen de kwalitatieve overwegingen kwantitatief worden beschreven aan de hand van meerdere risicomaten, zoals de kans op korten, de hoogte van de premie en de ontwikkeling van de koopkracht.

Om hieraan invulling te geven is de basisportefeuille ingericht, verdeeld over een matching- en returnportefeuille. De strategisch gewicht van de portefeuilles is 47% respectievelijk 53%.

Aan de hand van de basisportefeuille zijn verschillende kwantitatieve risicomaten berekend in ALM-context. Het bestuur heeft op basis van de kwalitatieve risicohouding een portefeuille samengesteld die voldoet aan het resulterende kwantitatieve risicoprofiel.

De risicohouding wordt geconcretiseerd door de vaststelling van risicogrenzen (het vereist eigen vermogen en de ondergrenzen voor het pensioenresultaat). Bij een overschrijding vindt er een beleidsdiscussie plaats. Risicogrenzen maken het mogelijk om op een vooraf vastgelegde en objectieve manier te beoordelen of het risico hoger of lager is dan vooraf is toegestaan. Echter, bij overschrijding van risicogrenzen zal geen automatische aanpassing van beleid plaatsvinden, maar een kwalitatieve discussie binnen het bestuur, ondersteund door de BMC, rekening houdend met de situatie en inzichten van dat moment.

Het pensioenresultaat is als volgt gedefinieerd:

de som van verwachte reële uitkeringen conform fondsbeleid
gedeeld door

de som van de verwachte reële uitkeringen zonder opbouwkorting en altijd prijs geïndexeerd.

Dit pensioenresultaat wordt jaarlijks door middel van een haalbaarheidstoets per geboortecohort vastgesteld en vervolgens op basis van gewogen aantallen vertaald naar een pensioenresultaat op fondsniveau. Bij de vaststelling van dit pensioenresultaat wordt geen rekening gehouden met nieuwe toetreders, maar wel met toekomstige pensioenopbouw en ontslag- en pensioneringskansen van huidige actieven.

Het bestuur heeft de volgende risicohouding (lange termijn) vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat¹:

Ondergrens 1: Vanuit de situatie waarbij dekkingsgraad gelijk is aan Vereist Eigen Vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 91%.

Ondergrens 2: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 86%.

Ondergrens 3: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweerscenario" (lees: 5e percentiel) 30% te bedragen (resultaat dan minimaal 60,2%).

Het bestuur heeft de volgende risicohouding (korte termijn) vastgesteld met betrekking tot het vereist eigen vermogen: het vereist eigen vermogen van het fonds mag niet lager zijn dan 111,6% en niet hoger

---

¹ Cijfers ontleend aan de aanvangshaalbaarheidstoets 2017.

dan 117,4%. Dit geeft een bandbreedte van 2,5% naar boven en beneden ten opzichte van het vereist eigen vermogen van 114,5% zoals in de aanvangshaalbaarheidstoets is gedefinieerd.

4.2 Risicomanagement

Het fonds wordt bij het beheer van zijn pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met onzekerheden. Onzekerheid biedt zowel risico's als kansen, met de potentie om zowel waarde te verhogen als te verlagen. Risico's zijn gebeurtenissen die het bereiken van de gestelde doelen bedreigen.

SPN heeft risicomanagementbeleid opgesteld. Het bestuur heeft strategische doelstellingen, de risicohouding en de risicobereidheid benoemd. Vervolgens zijn de strategische risico's gedefinieerd. Ook de operationele risico's zijn in kaart gebracht.

Risicomanagement heeft als doel het realiseren van een beheerste en integere bedrijfsvoering die bijdraagt aan het realiseren van de missie, visie en strategische doelstellingen. Het bestuur dient zich bewust te zijn van de impact van de verschillende risico's op het realiseren van de doelstellingen, de onderlinge samenhang van de risico's, de mogelijkheden voor beheersing van de risico's en de verschillende gevolgen van de beheersmaatregelen. Pas nadat een integrale afweging is gemaakt en de risico's wordt een besluit genomen door het bestuur.

Het bestuur heeft de volgende strategische doelstellingen gedefinieerd:

1. het verschaffen van een zoveel mogelijk waardevast en toekomstbestendig pensioen voor notarissen, kandidaat-notarissen en medewerkers in het notariaat op basis van door hen vastgestelde kaders, waaronder de risicohouding;
2. Het zorgdragen voor realistische verwachtingen in brede zin en hier transparant over communiceren met het oog op het bevorderen van het vertrouwen onder (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en andere belanghebbenden;
3. het zorgen voor een toekomstbestendige uitvoering van de pensioenregeling.

De risicohouding van het bestuur is als volgt:

Overall	Kapitaal management	Product en Uitbesteding	Reputatie management	Besturing
Gebalanceerd (3)	Gebalanceerd (3)/ Opportunistisch (4)	Kritisch (2)	Kritisch (2)	Kritisch (3)

Nadat de strategische doelstellingen zijn vastgesteld is de risicohouding van het fonds besproken en zijn de financiële en niet-financiële risico beliefs benoemd. Daarna is in kaart gebracht welke risico's het behalen van de doelstellingen in de weg kunnen staan en de continuïteit en geloofwaardigheid van het fonds in gevaar kunnen brengen. Hierbij wordt onderscheidt gemaakt tussen strategische en operationele risico's. De operationele risico's en de beheersing daarvan worden afgestemd op de strategische risico's en beheersing daarvan.

Strategische risico's²

Het bestuur heeft de volgende strategische risico's gedefinieerd:

1. Het fonds is onvoldoende voorbereid op ontwikkelingen van sociaal economische aard, het toekomstig pensioenstelsel en ontwikkelingen in de branche.
2. Het niet kunnen beheersen van de kosten waaronder ook wordt verstaan beheersing van operationele kosten.
3. Het kwijtraken van de verbinding met de stakeholders.
4. Het onvoldoende (daadkrachtig) beheersen van de uitbestedingsketen.
5. De schaarste van toekomstige potentiële bestuursleden vanuit de sector en de daarmee samenhangende bemensing van de commissies.
6. Discontinuïteit bij de pensioenuitvoerder.
7. Het risico dat de dekkingsgraad onvoldoende is om op lange termijn te kunnen indexeren.
8. Het risico dat de verplichtstelling wegvalt.
9. Het risico dat de (bestuurlijke) organisatie onvoldoende functioneert.
10. Het risico dat SPN er niet in slaagt een duurzaam beleggingsbeleid te implementeren en te integreren.

Operationele risico's

De operationele risico's zijn gebaseerd op de FIRM risicocategorieën van DNB.

Het bestuur heeft vervolgens een inschatting gemaakt van de kans en impact dat een risico zich voordoet en er geen beheersmaatregelen worden ondernomen. Dit wordt aangeduid als het bruto risico. In het geval het bruto risico de door het bestuur vastgestelde risicobereidheid en/of risicotolerantie overschrijdt, wordt een beheersmaatregel noodzakelijk. Een beheersmaatregel beoogt het risico te beheersen door het verlagen van de kans en/of impact van het betreffende risico. Dit levert een zogenaamd 'netto risico' op. Het proces van beheersing van de risico's is geborgd. Monitoring en evaluatie van het risicomangement wordt frequent uitgevoerd.

Thematische risico analyses

In aanvulling op keten-risico-analyses voert het bestuur van het fonds periodiek risicoanalyses uit op specifieke thema's. Bij de bepaling van de thema's en de frequentie laat het fonds zich leiden door haar initiële risico-inschatting en/of de vereisten uit wet- en regelgeving.

Het fonds onderscheidt ten minste de volgende thematische risicoanalyses:

- de "Systematische integriteitsrisicoanalyse" (SIRA) – minimaal éénmaal per jaar;
- IT – en cybersecurity risicoanalyse – minimaal éénmaal per 2 jaar;
- Cloudcomputing – eenmalig en daarna steeds bij wijzigingen;
- Uitbesteding – éénmaal per 2 jaar;
- ESG risicoanalyse – éénmaal per 2 jaar.

---

² Het bestuur heeft het Beleidsdocument Integraal Risicomanagement vastgesteld (versie 1.9 3 november 2022). De risico's die hier beschreven staan, zijn daarin opgenomen.

Eigen Risicobeoordeling

Een Eigen Risicobeoordeling (“ERB”) is een (wettelijk) proces dat uitmondt in een document dat een beschrijving geeft van het risicoprofiel van het fonds, een beoordeling van de financieringsbehoeften en een beoordeling van de risico’s rondom indexatie.

De ERB wordt minimaal éénmaal per 3 jaar (in 2021 was dit de eerste keer) uitgevoerd en opgesteld, tenzij er sprake is van een strategische “risicotrigger”. Dan voert het fonds een ERB eerder uit. De frequentie van 3 jaar sluit aan bij de frequentie waarmee het fonds een ALM-studie uitvoert op basis waarvan het strategisch beleid wordt bepaald. Bij de uitvoering van de ERB wordt waar mogelijk gesteund op het bestaande risicomangementraamwerk.

Het bestuur gebruikt de uitkomsten van de ERB, vanaf het moment dat deze beschikbaar zijn, bij de (strategische) besluitvorming.

Risicomangement is een continue proces. Door voortdurend en proactief te reflecteren op de opzet, bestaan en werking van risicomangement blijft de integere en beheerste bedrijfsvoering gewaarborgd. Reflectie leidt – waar nodig – tot herijking van (onderdelen van) de bedrijfsvoering in het algemeen en risicomangement in het bijzonder. Door deze herijking voortdurend toe te passen ontstaat een lerende organisatie.

Governance risicomangement – Three lines of defense

Het fonds hecht waarde aan een sterke risicocultuur gecombineerd met een scherpe focus op drie effectieve verdedigingslijnen, het zogenaamde 'three lines of defence'-model. Deze verdedigingslijnen worden gehanteerd om er voor te zorgen dat de risico’s worden gesignaleerd en gemitigeerd. Dit model kent de volgende lijnen:

Eerste lijn: het bestuur vormt de eerste lijn binnen het fonds doordat het de verantwoordelijkheid draagt voor de beleids- en besluitvorming en risicobeheersing. Het bestuur heeft de uitvoering van het risicomangement gedelegeerd aan de bestuurscommissies. Deze worden daarin ondersteund door het bestuursbureau.

Tweede lijn: wordt gevormd door Sleutelfunctie Risicobeheer en de Compliance officer en Sleutelfunctie Actuarieel. Deze stellen vervolgens vast in welke mate de beheersmaatregelen hebben gewerkt. Tevens ondersteunen en bewaken zij of de eerste lijn zijn verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk neemt. Daarnaast heeft de tweede lijn ook bepaalde beleidsvoorbereidende taken, zoals het opzetten van het risicoraamwerk. De tweede lijn kent een risicomangementfunctie welke wordt vervuld door een risicomanager.

Derde lijn: betreft de Sleutelfunctie Interne audit. Deze stelt tot slot vast dat de beheersmaatregelen in de eerste lijn bestaan en werken en dat de tweede lijn de beheersmaatregelen daadwerkelijk goed heeft getest.

In aanvulling op de bovenstaande risico governance maken de volgende rollen deel uit van de totale keten: de certificerend actuaaris, de accountant en externe toezichhouders (De Nederlandsche Bank, Autoriteit Financiële markten en de Autoriteit persoonsgegevens).

4.3 Institutions for Occupational Retirement Provision (IORP-II richtlijn)

Vanwege de introductie van richtlijnen vanuit IORP-II heeft het fonds een project opgestart om te onderzoeken op welke wijze deze richtlijnen in de governance van SPN een plaats kunnen krijgen. Daarbij hoort onder andere het definiëren van sleutelfuncties.

Het fonds heeft deze functies in 2019 ingevuld door aanstelling van een sleutelfunctie vervuller risicobeheer, een sleutelfunctie vervuller audit en een sleutelfunctie vervuller actuarieel. Deze functies zijn extern ingevuld. Daarnaast zijn bestuursleden aangewezen als sleutelfunctiehouder risicobeheer respectievelijk audit. De sleutelfunctiehouder actuarieel wordt ingevuld door de certificerend actuaaris. De taken, vereiste deskundigheid, competentievereisten, rapportage- en meldingsplicht voor de houders zijn opgenomen in een functieprofiel sleutelfunctionarissen.

4.4 Risico's

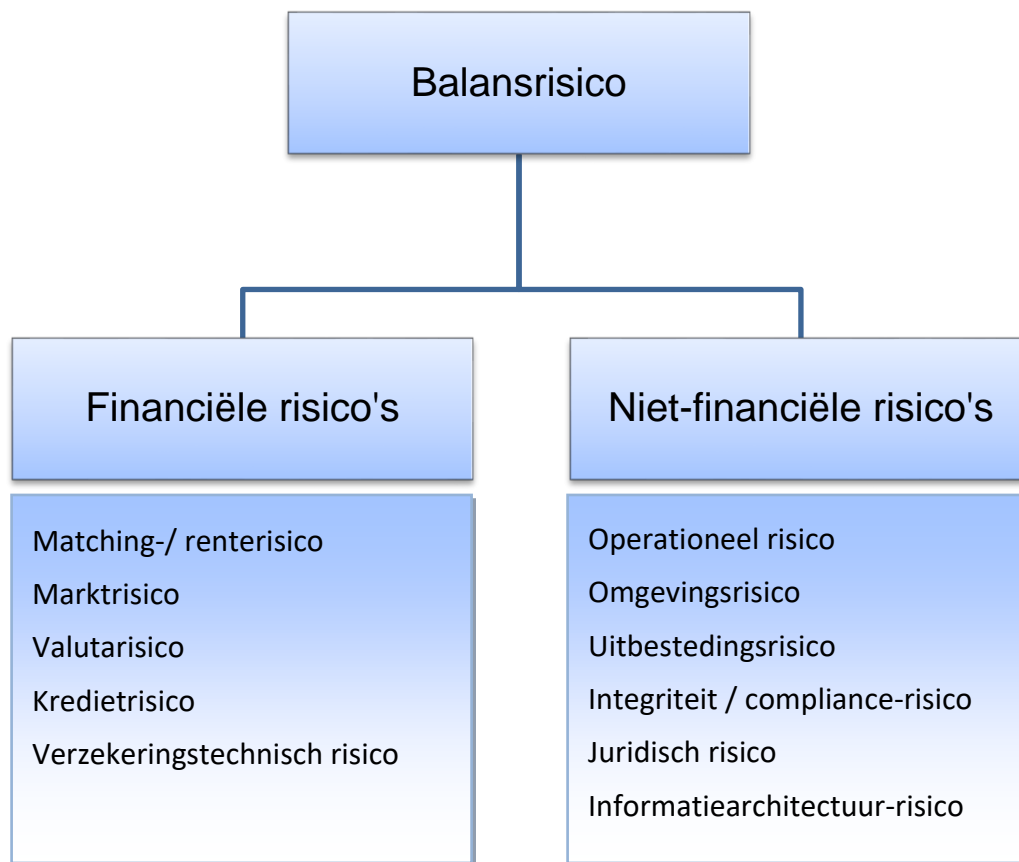
4.4.1 Balansrisico

Het belangrijkste risico voor het fonds is het balansrisico: het risico dat op enig moment het vermogen van het fonds onvoldoende is om de pensioenen (inclusief de door het fonds uitgesproken ambitie) met voldoende zekerheid te garanderen. Met andere woorden: het risico dat het fonds niet aan haar nominale verplichtingen (en ambitie) kan voldoen.

Het balansrisico komt tot uiting in de variabiliteit van de beleggingen ten opzichte van de verplichtingen en vice versa. Het fonds tracht het risico te beheersen dat de waarde van de beleggingen minder snel groeit (of harder daalt) dan de waarde van de verplichtingen. Om deze reden kan het beleggingsbeleid niet los worden gezien van de ontwikkeling van de verplichtingen en vice versa. Balansmanagement is de benaming voor deze beoogde integrale aanpak. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen balansmanagement (portefeuilleconstructie en risicobudgettering), de implementatie daarvan en de wijze van beheer.

Het balansrisico kan worden uitgesplitst in verschillende risico's. Het fonds maakt een onderscheid tussen financiële risico's en niet-financiële risico's (operationele risico's). Onderstaande figuur toont de samenhang tussen de verschillende risico's, alsmede een opsomming van de belangrijkste risicocategorieën (niet limitatief):

De hiervóór beschreven risico's worden in 4.4.2 en 4.4.3 nader toegelicht.

Beheersmaatregel

Belangrijke methode bij het vaststellen van het strategisch beleid is de ALM-studie waarbij ontwikkelingen in de beleggingen en verplichtingen in onderlinge samenhang worden geanalyseerd. Deze wordt aangevuld met een kortere termijn risico- en scenarioanalyse. Het beleggingsdoel is om met een voor het fonds geaccepteerd beleggingsrisico een zo hoog mogelijk rendement (waardemutatatie) te behalen om de continuïteit van de pensioenregeling zo goed mogelijk te waarborgen.

4.4.2 Financiële risico's

Matching-/ renterisico

Matchingrisico is het risico als gevolg van het onvoldoende gematcht en/of afgestemd zijn van de verplichtingen en het vermogen van het fonds voor renterisico.

Wijzigingen van het renteniveau leiden tot veranderingen in de dekkingsgraad. Dit effect neemt toe naar mate de rentegevoeligheid van de beleggingsportefeuille en de technische voorzieningen van elkaar verschillen. Door het verschil in rentegevoeligheid te beperken, al dan niet met derivaten, wordt de dekkingsgraad stabiel. Echter, vermindering van de rentegevoeligheid kan andere doelstellingen onder druk zetten.

Beheersmaatregel

De afdekking van het renterisico is onderdeel van het strategisch beleggingsbeleid dat wordt gebaseerd op ALM-studies, en risicobudgetteringsstudies. Periodiek worden de uitkomsten van het gevoerde beleid vergeleken met de vooraf bepaalde doelstellingen om te beoordelen of aanpassing noodzakelijk is.

Het fonds dekt strategisch 59% van de rentegevoeligheid van de nominale verplichtingen af op basis van de euro swapcurve (ofwel de marktrentecurve). De afdekking van de rentegevoeligheid gebeurt via een separate matchingportefeuille. Hierbij wordt een bandbreedte voor de renteafdekking van +/- 5% aangehouden.

Het deel van de renteafdekking dat niet kan worden ingevuld met staatsobligaties wordt afgedekt met behulp van rentederivaten. Bij de rente-afdekkingsstrategie wordt de rentegevoeligheid van de hypotheek en de bedrijfsobligaties (uit de return portefeuille) eveneens betrokken.

Marktrisico

Dit betreft het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een beleggingsportefeuille. Onderdeel van het marktrisico is prijsvolatiliteit, marktliquiditeit, concentratie en correlatie.

Beheersmaatregel

Beheersing van het marktrisico geschiedt op eenzelfde wijze als de beheersing van het matching-/renterisico. Bij de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille streeft het fonds naar een adequate spreiding over beleggingscategorieën en regio's, evenals beperking van risico's in beleggingen waarvan geen rendement wordt verwacht, zoals valutarisico. In de mandaten wordt rekening gehouden met de noodzaak om concentratierisico te beheersen.

Valutarisico

Dit betreft het risico dat de waarde van de beleggingen fluctueert als gevolg van schommelingen in valutakoersen. Deze fluctuaties zorgen ook voor veranderingen van de dekkingsgraad.

Beheersmaatregel

Concreet wordt de valuta-afdekking als volgt ingericht: er wordt 50% van het USD-valutarisico afgedekt met een bandbreedte tussen de 40% en 60%. Jaarlijks wordt geëvalueerd wat het afdekkingspercentage wordt binnen deze bandbreedtes. Eenmaal per 3 jaar worden het strategische afdekkingspercentage en het valutabeleid geëvalueerd.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat de waarde van beleggingen daalt als gevolg van een verslechtering in de kredietwaardigheid van de beleggingen.

Beheersmaatregel

Het fonds tracht te werken met solide tegenpartijen op basis van marktconforme contractuele afspraken en het uitwisselen van onderpand. Het fonds spreidt haar beleggingen binnen vastrentende waarden. Het fonds heeft richtlijnen ten aanzien van de kredietwaardigheid van tegenpartijen.

Verzekeringstechnisch risico

Risico's ten aanzien van de samenstelling en karakteristieken van de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden van het fonds vallen onder verzekeringstechnische risico's. Het betreft hier met name de risico's omtrent levensverwachting, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Beheersmaatregel

Het fonds tracht deze risico's te beheersen door bij de premievaststelling en bepaling van de technische voorziening uit te gaan van actuele overlevingstafels met adequate correctiefactoren, het hanteren van prudente aannames voor beleggingsrendementen, inflatie en periodieke (actuariële) analyses. De gehanteerde actuariële uitgangspunten worden jaarlijks getoetst door de certificerende actuaaris.

Het risico van arbeidsongeschiktheid is herverzekerd bij "a.s.r." voor wat betreft uit te keren arbeidsongeschiktheidspensioenen. Daarmee is het risico van arbeidsongeschiktheid voor het fonds voor wat betreft uit te keren arbeidsongeschiktheidspensioenen tot bijna nihil teruggebracht. Het risico voor premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid is in eigen beheer gehouden.

4.4.3 Niet-financiële risico's

Uitbestedingsrisico

Het fonds besteedt een belangrijk deel van zijn werkzaamheden uit aan externe partijen. Uitbestedingsrisico is het risico op onvoldoende kwaliteit en/of integriteit van de dienstverlening c.q. de externe partij. Hierbij is het risico dat een uitvoerder/vermogensbeheerder niet handelt volgens de belangen van het fonds en/of niet handelt binnen de richtlijnen waarbinnen een vermogensbeheerder mag opereren.

Beheersmaatregel

Bij de selectie van externe partijen beoordeelt het fonds de kwaliteit, continuïteit en integriteit van de desbetreffende partij. Hiertoe heeft het fonds een uitbestedingsbeleid vastgesteld. Jaarlijks worden de

externe partijen door het fonds geëvalueerd en beoordeeld. Eenmaal per drie jaar wordt een integrale toets toegepast.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico op verlies als resultaat van inadequate of foutieve (interne) processen, mensen en systemen. Het risico hangt samen met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting en/of –uitvoering.

Beheersmaatregel

Er worden maatregelen genomen om de juistheid van de uitvoering te garanderen. Specifieke kennis wordt bij meerdere medewerkers in de organisatie ondergebracht. Tevens wordt het vier-ogen-principe gehanteerd.

Omgevingsrisico

Omgevingsrisico betreft de risico's van een veranderende (externe) omgeving. Dit betreft bijvoorbeeld wettelijke wijzigingen, maar ook veranderingen in de (specifiek voor het fonds) beroepsgroep notariaat.

Beheersmaatregel

Het fonds heeft beperkte invloed op de externe omgeving. Er is dan ook geen beheersmaatregel die dit risico volledig kan afdekken. Door alert te zijn op signalen in de externe omgeving en door nadrukkelijk na te denken over mogelijke toekomstscenario's tracht het fonds het omgevingsrisico zo goed als mogelijk te beheersen.

Integriteits- & Compliancerisico

Dit betreft het risico dat de integriteit van het fonds wordt aangetast als gevolg van niet integere en/of onethische handelingen van het fonds dan wel van haar medewerkers. Twijfel over de integriteit kan de reputatie van het fonds schaden.

Beheersmaatregel

Het fonds hanteert onder andere een integriteitsbeleid een gedragscode en een reglement nevenfuncties. Deze worden ondertekend door aan het fonds verbonden personen. Jaarlijks wordt een herbevestiging gevraagd van het naleven van de gedragscode. Daarnaast wordt bij aanvang van een functie een bevestiging van naleving van de gedragscode gevraagd. Tevens heeft het bestuur een reglement compliance officer opgesteld en een compliance officer aangesteld. Ook kent het fonds een klokkenluidersregeling. Op basis van die regeling is een vertrouwenspersoon aangesteld (de voorzitter van de raad van toezicht) bij wie misstanden binnen het fonds kunnen worden gemeld.

Fraude is een risico dat kan worden ingeperkt door beheersingsmaatregelen maar nimmer geheel kan worden uitgesloten. Daarom heeft het fonds een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Juridisch risico

Bestuurders en/of het fonds lopen het risico om in rechte te worden aangesproken. Het juridisch risico betreft risico's die samenhangen met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving,

bedreiging van de rechtspositie van het fonds, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct vastgelegd zijn. Voorbeelden van risico's zijn:

- fondsstukken voldoen niet aan de wettelijke bepalingen;
- men wordt als fondsbestuurder in persoon aangesproken;
- het niet in voldoende mate vormgeven aan consistent beleid, dit maakt het fonds kwetsbaar indien het hierop wordt aangesproken;
- niet of onduidelijk communiceren naar partijen;
- aansprakelijkheid door het niet of niet goed uitvoeren van een dienst / opdracht door partijen die het fonds heeft ingehuurd.

Beheersmaatregel

Met betrekking tot de juridische risico's heeft het bestuur de volgende maatregelen genomen:

- het fonds ziet erop toe dat besluitvorming consistent en goed gedocumenteerd plaatsvindt. Deze documentatie zorgt ervoor dat ook derden de inhoud en werking van dit beleid kunnen volgen.
- het fonds werkt volgens een communicatieplan. Dit plan bewaakt de wettelijk verplichte communicatiemomenten. Daarnaast heeft het fonds eigen communicatiemiddelen (website, nieuwsbrief);
- met alle ingehuurde partijen zijn contractuele afspraken gemaakt. Partijen dienen regelmatig te rapporteren over het wel of niet voldoen aan de gemaakte afspraken;
- het fonds heeft een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Informatiearchitectuur risico

Dit betreft het risico dat bedrijfsprocessen ondersteund door informatietechnologie en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden.

Beheersmaatregel

Er worden gerenommeerde bedrijfsapplicaties gehanteerd. Systemen worden uitgerust met logische toegangsbeveiliging (wachtwoorden). Tevens is er een fysieke toegangsbeveiliging (toegangsrestricties kantoor, clean desk). Er zijn procedures opgesteld voor de back-up en recovery van systemen. Via een formulierenstroom wordt dit door het management beheerst. Het fonds heeft een IT-beleid vastgesteld.

4.5 Sturingsmiddelen

De financiële positie van het fonds (de verhouding tussen bezittingen en verplichtingen: de dekkingsgraad) kan op drie manieren worden gestuurd. De sturingsmiddelen zijn:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- het beleid met betrekking tot de aanpassingen van de aanspraken en inzake voorwaardelijke toeslagverlening.

In de verschillende beleidsdocumenten wordt aangegeven welke effecten met de genoemde sturingsmiddelen worden bereikt.

De sturingsmiddelen zijn onderdeel van het financieel kader en worden op elkaar afgestemd, in lijn met de pensioenregeling, de uitgesproken ambities en wet- en regelgeving. Om het (beleggings)beleid mede vorm te geven (in samenhang met elkaar, beschouwd over verschillende economische scenario's) wordt gebruik gemaakt van een ALM-studie.

Ook voert het fonds elk jaar een haalbaarheidstoets uit.

Het primaire doel van de haalbaarheidstoets en die van de ALM-studie zijn verschillend. Een haalbaarheidstoets kijkt over de horizon van de volledige looptijd van de pensioenverplichtingen naar het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau en de risico's die daarbij spelen. Een ALM-studie kijkt over een -meestal kortere- (middellange) horizon met veelal de focus op het beleggingsbeleid en risico's.

Tot slot wordt maandelijks een berekening gemaakt van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad dekking plaats. Aan de hand daarvan beoordeelt het bestuur de actuele financiële situatie van het fonds.

ALM-studie

De ALM-studie wordt uitgevoerd om de risicohouding van het fonds te bepalen en op basis daarvan de beleggingsmix te kunnen vaststellen. Daarbij wordt uitgegaan van de karakteristieken van het fonds (verzekerdenpopulatie, financiële situatie) en de afgegeven pensioenopdracht. Het levert een toekomstprojectie waarin de indexatieverwachting en de kans op korting belangrijke parameters zijn. Zodra zich belangrijke wijzigingen in de genoemde karakteristieken voordoen of marktontwikkelingen daartoe aanleiding geven kan het bestuur besluiten tot het uitvoeren van een ALM-studie. De ALM-studie wordt minimaal éénmaal per drie jaar uitgevoerd; de volgende zal plaatsvinden in 2023.

In 2020 is opnieuw een ALM-studie uitgevoerd. Het doel hiervan was tweeledig:

- beantwoording van de vraag of de optimale portefeuille-indeling zoals die indertijd is vastgesteld nog steeds valide is en
- antwoord op de vraag of een geringe bijstelling van de strategische mix betere resultaten opleveren binnen de gestelde risicohouding.

Om de ALM-studie gestructureerd vorm te geven is een ALM-startdocument opgesteld waarin de uitwerking van deze vragen en de uitgangspunten voor de ALM-studie zijn opgenomen.

De resultaten van deze ALM-studie geprojecteerd op de risicohouding is als volgt .

Maatstaf		ALM 2016		ALM 2020	
		Jaar 1-5	Jaar 6-15	Jaar 1-5	Jaar 6-15
Ambitie					
mediaan pensioenresultaat	eop	92.5%	85.0%	93.6%	87.6%
Kostprijs					
Premie	gem	30.0%	30.0%	38.7%	43.2%
Risico					
Kans op korten	gem	9.0%	15.0%	2.1%	18.3%
Kans op korten van >2%	gem	1.0%	3.0%	0.3%	4.1%

Deze uitkomsten worden behaald met een beleggingsportefeuille met de volgende karakteristieken. Het bestuur is vervolgens gekomen tot de volgende aanpassingen op de tot dan toe bestaande strategische mix voor de periode 2021-2024.

Passend strategisch beleggingsbeleid	
Onderdeel	Invulling
Renteafdekking	80% (o.b.v. UFR) wordt 59% (o.b.v. marktrente)
Verhouding matching / returnportefeuille	52%/48% wordt 47%/53%
Beleggingscategorieën	Het aandeel van de returnportefeuille wordt met 5% punten verhoogd t.l.v. de matchingportefeuille (t.g.v. vastgoed) en in de returnportefeuille wordt eveneens 5% t.g.v. niet beursgenoteerd, indirect vastgoed gealloceerd. Deze categorie komt daarmee op 10% van de totale portefeuille.
Vereiste dekkinggraad (korte termijn risicohouding)	114,2% (1-5 jaar) (ongewijzigd)

In het strategisch beleidsplan vermogensbeheer 2021-2024 zijn deze uitkomsten verder geconcretiseerd.

Haalbaarheidstoets

Het fonds voert een aanvangshaalbaarheidstoets uit op het moment dat het fondsbeleid ingrijpend wordt aangepast. Daarnaast wordt er jaarlijks een haalbaarheidstoets uitgevoerd na het opmaken van de financiële positie van het fonds per ultimo jaar.

De haalbaarheidstoets wordt in opdracht van het bestuur uitgevoerd. De resultaten hiervan worden gedeeld met sociale partners (PensioenKamer en BMN), met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht van het fonds. De uitkomsten van dit overleg kunnen leiden tot bijstelling van de conclusies uit deze toets.

Het fonds zorgt voor tijdige verantwoording van de haalbaarheidstoets aan DNB.

Bij de berekeningen ten behoeve van de haalbaarheidstoets wordt uitgegaan van de actuele financiële situatie van het fonds en de volgens in de ABTN beschreven uitgangspunten bepaalde evenwichtssituatie van het fonds. Voor de bepaling van de ondergrens wordt onder andere uitgegaan van de in het crisisplan gedefinieerde kritische dekkingsgraad.

Ingeval bij een haalbaarheidsstudie de resultaten hiertoe aanleiding geven en in elk geval zodra de gedefinieerde ondergrenzen worden overschreden vindt overleg met de sociale partners plaats.

In de volgende paragrafen worden de sturingsmiddelen nader toegelicht.

4.6 Beleggingsbeleid

4.6.1 Uitgangspunten en strategie

Zoals beschreven in paragraaf 4.4.1 is het balansrisico (het risico dat het fonds niet aan haar verplichtingen kan voldoen) het belangrijkste risico. Dit risico komt tot uiting in de variabiliteit van de beleggingen ten opzichte van de verplichtingen en vice versa. Het beleggingsbeleid kan om deze reden niet los worden gezien van de ontwikkeling van de verplichtingen.

Belangrijke methode bij het vaststellen van het (strategische) beleggingsbeleid is de ALM-studie waarbij ontwikkelingen in de beleggingen en verplichtingen in onderlinge samenhang worden geanalyseerd. Deze wordt aangevuld met een kortere termijn risico- en scenarioanalyse. Het beleggingsdoel is om met een door het fonds geaccepteerd beleggingsrisico een zo hoog mogelijk rendement te behalen en tegelijkertijd de continuïteit van de pensioenregeling zo goed mogelijk te waarborgen.

4.6.2 Prudent person

Het fonds voert een beleggingsbeleid uit dat in overeenstemming is met de prudent-person regel. Deze regel houdt in grote lijnen in dat:

- de waarden worden belegd in het belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden;
- de activa zodanig worden belegd dat de kwaliteit, veiligheid, liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel zijn gewaarborgd;
- de activa die ter dekking van de voorziening worden aangehouden, worden belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen;
- de activa hoofdzakelijk worden belegd op gereguleerde markten;
- beleggingen in derivaten zijn toegestaan voor zover deze bijdragen aan een vermindering van het risicoprofiel of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken. Een bovenmatig risico m.b.t. een en dezelfde tegenpartij en andere derivatenverrichtingen wordt vermeden;
- de activa naar behoren worden gediversifieerd over waarden en uitgevende instellingen. Risicoaccumulatie in de portefeuille wordt vermeden en beleggingen in de bijdragende ondernemingen worden beperkt tot ten hoogste 5% van de portefeuille. Beleggingen in ondernemingen die tot dezelfde groep als de bijdragende ondernemingen behoren, worden beperkt tot ten hoogste 10% van de portefeuille;
- de beleggingen gewaardeerd zijn op basis van marktwaardering (en waartegen ze kunnen worden verhandeld).

Strategisch beleggingsbeleid

De strategische beleggingsportefeuille van SPN bestaat uit een matchingportefeuille en een returnportefeuille en wordt op basis van het Beleggingsplan 2024 als volgt samengesteld (vanaf 1 januari 2024).

Beleggingsmix (op basis van gecumuleerde cijfers)	%	Bandbreedte
LDI-portefeuille	41,6%	32,6% - 50,6%
NL Hypotheken	5,4%	3,4% - 7,4%
Matching portefeuille	47,0%	42,0% - 52,0%
Bedrijfsobligaties	10,8%	8,8% - 12,8%
Aandelen ontwikkelde markten	24,3%	19,3% - 29,3%
Aandelen opkomende markten	2,9%	1,9% - 3,9%
High Yield obligaties	5,0%	4,0% - 6,0%
Indirect Vastgoed	10,0%	6% - 14%
Private Equity	0,0%	0,0% - 5,0%
Valuta overlay	0,0%	-5,0% - 5,0%
Liquide middelen	0,0%	0% - 5,0%
Return portefeuille	53,0%	48,0% - 58,0%
Totaal	100%	

Het doel van de matchingportefeuille is om met (euro) staatsobligaties en swaps het UFR-renterisico van de verplichtingen voor 59% van de rentegevoeligheid van de nominale verplichtingen af te dekken op basis van de euro swapcurve (ofwel de marktrentecurve). De afdekking van de rentegevoeligheid gebeurt via een separate matchingportefeuille. Hierbij wordt een bandbreedte voor de renteafdekking van +/- 5% aangehouden (zie 4.4.2.)

De strategische normverdeling tussen de matchingportefeuille en de returnportefeuille is vastgesteld op 47,0% versus 53,0%;

Selectiecriteria bij vermogensbeheer

Het fonds kent een proces waarin is beschreven welke stappen worden gezet bij een selectie van een vermogensbeheerder. Deze stappen waarborgen een zorgvuldige procesgang en een objectieve beoordeling op basis van relevante criteria. Dit proces is opgenomen in het uitbestedingsbeleid.

Duurzaam en sociaal verantwoord beleggen

Het fonds wil via haar beleggingsbeleid bijdragen aan een betere wereld. Gegeven het specifiek maatschappelijk betrokken karakter van het fonds verdient maatschappelijk verantwoord beleggen een plaats in het fondsbeleid.

- Het fonds heeft maatregelen getroffen om te voorkomen dat wordt geïnvesteerd in ondernemingen die ‘controversiële wapens’ (zoals clustermunitie), of cruciale onderdelen daarvan, produceren, verkopen of distribueren. Daarnaast worden ondernemingen uitgesloten die zich - ook na een periode van intensieve ‘engagement’- schuldig maken aan ernstige en structurele schendingen van de VN Global Compact Principles.
- Het fonds voert een uitsluitingenbeleid waarover verantwoording wordt gegeven.
- Het fonds is zich bewust van de invloed die zij als belegger kan uitoefenen en streeft er naar om haar stemrecht uit te oefenen.
- Het fonds onderkent de Principles for Responsible Investment (‘PRI’). Bij de selectie van vermogensbeheerders kiest het fonds bij voorkeur managers die de PRI hebben ondertekend.
- Het fonds maakt in de uitvoering van het ESG-beleid gebruik van oplossingen die zich hebben bewezen en die toegankelijk zijn via vermogensbeheerders en passen bij de schaalgrootte van het fonds.
- Het fonds volgt uit praktische overwegingen het engagement beleid van de vermogensbeheerder(s). Het beleid van stemmen en engagement zijn onderdeel van het selectieproces van een vermogensbeheerder.

In 2019 heeft het fonds een uitgebreider beleid rond maatschappelijk verantwoord beleggen (ESG-beleid) ontwikkeld dat vanaf 2021 verder is geïmplementeerd.

De kenmerken van het ESG beleid zijn de volgende:

- het fonds gelooft dat bedrijven die in de bedrijfsvoering rekening houden met ESG-maatstaven op de lange termijn betere resultaten behalen dan bedrijven die dat niet doen;
- het fonds wil maatschappelijk verantwoord beleggen meenemen in de besluitvorming, maar dit mag ook kwalitatief of beschrijvend zijn;
- verantwoord beleggen kent een lange termijn focus en mag op korte termijn rendement kosten. Op lange termijn dient verantwoord beleggen een positieve bijdrage te leveren aan het rendement. Dit kan betekenen dat op de korte termijn geen sprake is van een bijdrage aan het rendement;
- het fonds hecht er geen waarde aan om voorloper te zijn op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen en hecht derhalve geen waarde aan lijstjes en rankings van pensioenfondsen op dit gebied maar het fonds mag niet negatief afsteken bij ander pensioenfondsen;
- het fonds is van mening dat verantwoord beleggen een leerproces is en nog niet volgroeid is, noch bij het eigen fonds noch in de markt vanwege een gebrek aan goede data.

In het beleidsdocument “ESG beleid” is nader vastgelegd op welke wijze uitvoering en monitoring van het EGS-beleid plaatsvinden. In bijlage II nader in gegaan op de ESG-risico’s en de maatschappelijke verantwoordelijkheid van het fonds.

4.6.3 Waardering van de beleggingen

In principe wordt de waardering van de beleggingsinstrumenten vastgesteld op basis van de waarderingssystematiek zoals gehanteerd door BNYM en zoals vastgelegd in de 'Pricing Policy' van BNYM.

Voor de derivaten wordt de waardering vastgesteld op basis van de waarderingssystematiek zoals gehanteerd door BNYM en zoals vastgelegd in de 'OTC Pricing Guidelines' van BNYM.

De beleggingen in Private Equity worden per kwartaal gewaardeerd op de door de beheerder afgegeven voorlopige NAV en verhoogd of verlaagd met eventuele (des)investeringen tot ultimo boekjaar. De accountant van SPN controleert de opgenomen jaareinde waardering, door middel van backtesting, aan de hand van de definitieve geaudited NAV in de jaarrekening van de Private Equity fondsen.

De beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de door de externe managers afgegeven NAV op maandeinde basis. Op jaarbasis wordt er een geaudited NAV afgegeven welke gecontroleerd wordt door de accountant van SPN.

4.7 Premiebeleid

Voor de opbouw van pensioenaanspraken vraagt het fonds een gedempte kostendekkende premie van haar deelnemers en/of werkgevers. Bij de vaststelling van de jaarlijkse premie wordt het bestuur geadviseerd door een adviserend actuaaris.

Bij de vaststelling van de premie wordt een demping toegepast. Hierbij wordt uitgegaan van een systematiek waarbij de gestabiliseerde rentevoet wordt vastgesteld op basis van het verwachte rendement. Deze gestabiliseerde rentevoet is gelijk aan het reële fondsrendement. Het reële fondsrendement wordt vastgesteld als het verwacht rendement van het fonds verminderd met een afslag voor indexatie³ en staat in beginsel voor een periode⁴ van 5 jaar vast. Deze afslag is gebaseerd op artikel 23a tweede lid van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Bij het vaststellen van het verwachte rendement worden de maximale parameters gehanteerd, zoals vastgelegd in artikel 23a eerste lid van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

Voor elk van de drie pensioenregelingen wordt een eigen gedempte premie vastgesteld die vervolgens voor de betreffende groep deelnemers op basis van hun grondslagsom wordt vertaald in een doorsneepremie.

De vijfjaars-dempingsperiode die het fonds hanteerde liep van 2021 tot en met 2025. Vanuit het oogpunt van evenwichtige belangenafweging (kostprijs pensioen actieven versus waardevastheid van

---

³ Ingeval de voor het fonds benodigde solvabiliteitsopslag hoger is dan de indexatie wordt bij de hier bedoelde vermindering uitgegaan van die solvabiliteitsopslag.

⁴ De periode waarvan hier sprake is, betreft de periode 2016-2020.

opgebouwde pensioenen) heeft het bestuur van het fonds de dempingssystematiek voor 2021 besproken met sociale partners. De uitkomst is dat voor de periode vanaf 2021 eveneens premiedemping wordt toegepast, zij het binnen het kader van het streven naar een voldoende premiedekkingsgraad. In 2023 zijn de maximale rendementsparameters en de minimaal te hanteren groeivoeten voor prijs- en loonindex aangepast (n.a.v. het advies van de Commissie Parameters 2022). Daarnaast is éénmalig het verwachte rendement op vastrentende waarden opnieuw vastgezet voor 5 jaar. De jaarlijkse peildatum voor de ex ante premievaststelling is 30 september.

De in rekening te brengen premie is gelijk aan de vooraf vastgestelde (ex ante) minimaal gedempte kostendekkende premie, eventueel verhoogd met een opslag vanwege het streven te komen tot een premiedekkingsgraad van 100%. Deze premie wordt vastgesteld op basis van de in paragraaf 4.10.1 omschreven actuariële veronderstellingen. De belangrijkste karakteristieken bij de premievaststelling zijn:

- overlevingstafel: Prognosetafel AG2022;
- rente: verwacht rendement;
- ervaringssterfte: correctiefactoren, gebaseerd op een analyse van de daadwerkelijke sterfte t.o.v. door CBS geobserveerde sterftefrequenties, in combinatie met een door AON gehanteerde postcodeanalyse;
- opslag wezenpensioen: 1,0% van latent partnerpensioen;
- opslag toekomstige kosten: 2,2%;
- opslag voor premievrijstelling op basis van arbeidsongeschiktheidskansen (zie bijlage IV);
- premie ten behoeve van het bij a.s.r. herverzekerde arbeidsongeschiktheidspensioen conform de tarieven van deze herverzekeraar.

Voor de toetsing of aan de wettelijke eisen rondom premiestelling wordt voldaan, wordt uitgegaan van de ex-ante premie. Het verschil met de ex-post premie wordt jaarlijks globaal verklaard.

Vaststelling van de voor jaarpremie vindt plaats op basis van de op het moment van vaststelling geldende grondslagen.

De (gedempte) kostendekkende premie bestaat uit de volgende elementen:

- een actuariel benodigde premie voor de (toename van de) onvoorwaardelijke pensioenaanspraken, waarbij het gaat om de volgende elementen:
  - a. koopsom voor de in het jaar op te bouwen pensioenaanspraken;
  - b. risicokoopsom voor overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico);
- een opslag voor de uitvoeringskosten en een opslag voor toekomstige kosten;
- eventueel een opslag om te komen tot een premiedekkingsgraad van 100%.

De opslag voor de voorwaardelijke toeslagverlening in de premie wordt zodanig bepaald dat deze tenminste gelijk is aan de solvabiliteitsopslag.

Premiekorting en/of premierestitutie

Er is geen mogelijkheid tot premiekorting en/of restitutie van de premie.

4.8 Herverzekeringsbeleid

Het fonds streeft naar beheersing van actuariële risico's waar dat mogelijk is waarbij een afweging wordt gemaakt tussen de impact van het risico zodra zich dat voordoet en de kosten die gemaakt moeten worden voor doeltreffende beheersingsmaatregelen, waaronder herverzekering.

Arbeidsongeschiktheidsrisico wordt gezien als een risico met een grote impact op de financiële situatie van het fonds zodra zich een dergelijk risico zich manifesteert. Daarnaast is tegen een verantwoord kostenniveau het mogelijk dit risico te mitigeren. Om die reden heeft het fonds het arbeidsongeschiktheidsrisico voor wat betreft de arbeidsongeschiktheidspensioenuitkeringen ondergebracht bij een derde partij.

4.9 Toeslagen- en kortingsbeleid

4.9.1 Toeslagenbeleid

Toeslagen kunnen worden verleend voor zover de middelen van het fonds dit toelaten. De toeslagen zijn bedoeld als compensatie voor de gevolgen van de stijging van de kosten van levensonderhoud. In de pensioenreglementen is vastgelegd dat de grootte van deze stijging maximaal zal worden vastgesteld op basis van de ontwikkeling van het prijsindexcijfer CPI alle huishoudens (periode oktober-oktober). Als in enig jaar de financiële middelen van het fonds niet voldoende zijn om de maximale stijging te compenseren, kan het tekort in latere jaren alsnog worden gecompenseerd.

Het bestuur beslist van jaar tot jaar in het beginsel in het vierde kwartaal of en in welke mate toeslagen worden verleend. Er is geen recht op toeslagen. Het is (ook) voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslagen zullen worden verleend. Het bestuur kan besluiten van het toeslagenbeleid af te wijken indien de stand of de (verwachte) ontwikkeling van de prijsinflatie en/of de financiële positie daar aanleiding toe geeft.

Het bestuur houdt zich het recht voor om het toeslagbeleid aan te passen. Toekomstige wijzigingen zijn bindend voor alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Ambitie

Met het uitvoeren van een toeslagenbeleid streeft SPN ernaar de waarde van de opgebouwde (ingegane) pensioenen aan te passen aan de prijsontwikkeling. Het bestuur is zich er daarbij van bewust dat dit, gegeven de financiële opzet, onder het huidige macro-economische gesternte, op de lange termijn resulteert in een pensioenresultaat van circa 90 - 95%.

Voorwaardelijke toezegging

Toeslagen zijn voorwaardelijk, er is geen recht op toeslagen. Eenmaal toegekende toeslagen vormen een onderdeel van het toegekende pensioen. Hiervoor is een voorziening gevormd in de Technische Voorzieningen. De toeslagen worden gefinancierd uit de groei van het vermogen ten opzichte van de verplichtingen. Er zijn geen reserves voor gevormd en er wordt geen premie voor betaald; financiering vindt dan ook plaats uit rendement.

Vaste indexering arbeidsongeschiktheidspensioen

Het arbeidsongeschiktheidspensioen dat wordt toegekend op basis van de vanaf 2014 geldende pensioenregeling zoals geformuleerd in artikel 30 lid 4 pensioenreglement voor notarissen, kandidaat-notarissen en toegevoegd notarissen kent een vaste indexatie, voor deelnemers met een WIA-uitkering. Voor de notarissen, kandidaat-notarissen en toegevoegd notarissen als zelfstandige werkzaam is dit gerelateerd aan de CBS-loonindex en voor de overige kandidaat-notarissen en toegevoegd notarissen in loondienst werkzaam is dit gerelateerd aan de WIA-index. De financiering van deze indexatie is begrepen in de premie die aan de deelnemers wordt gevraagd en aan de herverzekeraar wordt afgedragen.

Indexatiestaffel

Als richtinggevende suggestie voor de feitelijke toekenning van toeslagen betreft het bestuur de volgende staffel bij haar besluitvorming:

- onder een beleidsdekkingsgraad van 110% worden geen toeslagen toegekend;
- tussen 110% en de toekomstbestendige dekkingsgraad worden indexaties gedeeltelijk toegekend;
- boven de toekomstbestendige dekkingsgraad worden indexaties volledig toegekend;
- binnen fiscale kaders kunnen herstel van korting en/of inhaaltoeslagen plaatsvinden;
- de parameter die de basis voor toeslagen vormt is het prijsindexcijfer oktober-oktober voorafgaand aan het moment van het verlenen van een eventuele toeslag, jaarlijks per 1 januari⁵;
- een eventuele toeslag wordt verleend per 1 januari van een bepaald jaar. De beleidsdekkingsgraad waarvan wordt uitgegaan in de indexatiestaffel, wordt bepaald per 31 oktober van het jaar daaraan voorafgaand.

De hiervoor genoemde staffel geldt slechts als richtingspunt. Bij de besluitvorming over de toekenning van indexatie zal het bestuur andere relevante economische omstandigheden in ogenschouw nemen. Daarnaast wordt rekening gehouden met de restricties die in het financieel toetsingskader zijn opgenomen:

- er wordt pas toeslag verleend bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110%;
- de hoogte van de toeslag is zodanig dat steeds tijdig aan de eisen van het herstelplan wordt voldaan. Dat wil zeggen dat dekkingsgraadherstel naar het vereist eigen vermogen binnen 10 jaar mogelijk is;
- de hoogte van de toeslag is zodanig dat steeds aan de eis van toekomstbestendig indexeren, zoals opgenomen in artikel 137 van de Pensioenwet, wordt voldaan. Dat wil zeggen dat de toeslag niet hoger is dan de toeslag die levenslang kan worden gegeven.

De dekkingsgraad die ten grondslag ligt aan de toeslagstaffel is de beleidsdekkingsgraad, ofwel de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden.

Toeslag vanwege voorgenomen transitie

Naast het verlenen van toeslagen volgens het vorenstaande beleid kan het fonds ertoe overgaan een toeslag te verlenen welke mogelijk wordt conform het Besluit van 7 juni 2022 tot wijziging van het

---

⁵ Als parameter voor de prijsontwikkeling wordt gehanteerd het door het CBS gepubliceerde prijsindexcijfer CPI alle huishoudens (periode oktober – oktober).

Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen in verband met toeslag vanwege voorgenomen transitie en het vergelijkbare Besluit van 12 april 2023 en vergelijkbare toekomstige besluiten.

In dat geval:

- is het genoemde criterium van een beleidsdekkingsgraad van 110% niet aan de orde;
- heeft het fonds van de opdrachtgever de bevestiging ontvangen dat in het kader van de voorgenomen stelselwijziging zal worden overgegaan tot collectieve waardeoverdracht;
- gelden de overige voorwaarden zoals opgenomen in het (nieuwe) artikel 15c van het Besluit financieel toetsingskader (onder andere de voorwaarde dat er geen toeslag wordt verleend bij een beleidsdekkingsgraad onder 105%).

Inhaalindexatie of herstel van korting

In een situatie van vermogensoverschot kan het bestuur besluiten om (binnen fiscale grenzen) een inhaaltoeslag toe te kennen en/of herstel van korting toe te passen.

Bij de bepaling van de hoogte van de extra toeslag wordt rekening gehouden met de restricties van het financieel toetsingskader. Gemiste indexaties kunnen alleen worden ingehaald indien de dekkingsgraad boven de inhaalindexatiegrens ligt. De inhaalindexatiegrens is het maximum van de reservetekortgrens en de toekomstbestendige indexatiegrens. Een vijfde van het surplus boven de inhaalindexatiegrens kan worden ingezet voor inhaalindexatie.

Herstel van in het verleden gekorte pensioenaanspraken en -rechten dan wel gemiste toeslagen zal altijd de vorm hebben van een extra toeslag. Het verlenen van extra toeslagen vindt plaats voor zover de middelen van het fonds dit toelaten. Hierbij wordt de volgende methodiek gevolgd:

- elk jaar wordt de ruimte voor extra toeslagen bepaald op basis van artikel 137 van de Pensioenwet;
- deze ruimte bestaat uit gemiste indexaties en doorgevoerde kortingen;
- deze ruimte wordt per jaar vastgesteld en vervolgens getotaliseerd (er wordt niet cumulatief toegekend, met andere woorden: er worden geen toeslagen over toeslagen c.q. gekorte aanspraken en rechten verleend).

4.9.2 Kortingsbeleid

In het geval er sprake is van een dekkingstekort (de dekkingsgraad is lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad) of reservetekort dan kan het fonds als ultimum remedium besluiten de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten te verlagen. Het fonds kan hiertoe alleen besluiten indien:

- het fonds niet in staat is om binnen een redelijke termijn uit het dekkingstekort te geraken zonder dat de belangen van de deelnemers, gewezen deelnemers, uitkeringsgerechtigden en/of werkgevers onevenredig worden geschaad;
- alle beschikbare sturingsmiddelen (met uitzondering van het beleggingsbeleid) zijn ingezet om uiterlijk binnen een jaar uit de situatie van dekkingstekort te geraken.

Tevens zijn de restricties uit het financieel toetsingskader van toepassing:

- als de dekkingsgraad in het herstelplan niet binnen 10 jaar stijgt naar het niveau van het vereist eigen vermogen, zal een korting worden doorgevoerd. Deze korting wordt gespreid over 10 jaar en is, behalve in het eerste jaar, voorwaardelijk. Jaarlijks wordt getoetst of een nieuwe korting nodig is;
- indien het fonds vijf jaar onafgebroken zich in een situatie van dekkingstekort bevindt, zal een korting plaatsvinden tot de minimaal vereiste dekkingsgraad. Deze korting is onvoorwaardelijk en kan over een periode van maximaal tien jaar worden gespreid. Op het moment dat het fonds een korting moet doorvoeren besluit het bestuur alsdan over de uitsmeerperiode (en daardoor indirect over de hoogte van de jaarlijkse korting).

In het geval het fonds besluit tot vermindering / korting van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten worden de deelnemers, gewezen deelnemers en uitkeringsgerechtigden schriftelijk geïnformeerd over dit besluit. De concrete korting kan op zijn vroegst een maand nadat de hiervoor genoemde betrokkenen en de toezichthouder zijn geïnformeerd worden gerealiseerd.

4.10 Voorzieningen

4.10.1 Technische voorzieningen

Het fonds stelt toereikende technische voorzieningen vast met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. De voorwaardelijke toeslagverlening maakt geen onderdeel uit van de pensioenverplichtingen.

Het fonds voert de pensioenregelingen uit conform de pensioenreglementen. De pensioenaanspraken zijn verzekerd in eigen beheer behoudens de per 31 december 2013 reeds ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen.

Uitgangspunten

De vaststelling van de technische voorzieningen geschiedt op basis van de volgende uitgangspunten:

- berekening vindt plaats op basis van marktwaardering;
- de grondslagen zijn gebaseerd op prudente beginselen inzake overlijden, arbeidsongeschiktheid en levensverwachting;
- de methodiek en grondslag van vaststelling is van jaar op jaar consistent, tenzij juridische, demografische en/of economische omstandigheden zich hiertegen verzetten.

De technische voorzieningen bestaan uit:

- de (op basis van prudente grondslagen vastgestelde) actuariële contante waarde van de verkregen pensioenaanspraken en -rechten;
- de actuariële contante waarde van het voor arbeidsongeschikte deelnemers in uitzicht gestelde ouderdoms- en partnerpensioen voor zover dit niet is opgebouwd;
- de actuariële contante waarde van de toegekende toeslagen;
- een voorziening voor zieke deelnemers die mogelijk in aanmerking komen voor een arbeidsongeschiktheidspensioen en premievrijstelling (IBNR);
- een opslag voor toekomstige excassokosten.

Niet opgevraagde pensioenen

Voor pensioentermijnen die niet zijn opgevraagd wordt geen voorziening aangehouden. Ingeval van een opvraag van een dergelijk pensioen wordt de alsdan met terugwerkende kracht te verrichten pensioenuitkering direct ten laste van het fondsvermogen gebracht.

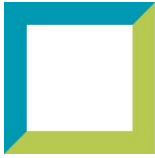
Gemoedsbezwaarden

Voor degenen die een beroep doen op de regeling gemoedsbezwaarden wordt een voorziening aangehouden ter grootte van de premies die zij verschuldigd zijn uit hoofde van het pensioenreglement. Jaarlijks vindt (na afloop van het jaar) een bijschrijving plaats op basis van het rendement van de beleggingen van het fonds over het voorgaand jaar.

Actuariële grondslagen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Actuariële grondslagen	
Onderwerp	Parameters
Intrest	Conform de rentetermijnstructuur (RTS) zoals gepubliceerd door DNB.
Sterfte	Volgens de prognosetafel AG2022 zoals gepubliceerd door Actuariel Genootschap. Voorts wordt rekening gehouden met het fondsspecifieke karakter van het deelnemersbestand van SPN. Daartoe zijn correctiefactoren bepaald die op de overlevingstafels worden toegepast.
Gehuwdheid	Vóór pensionering wordt uitgegaan van een fondsspecifieke partnerfrequenties. Na pensionering wordt uitgegaan van het zogeheten bepaalde partnersysteem.
Leeftijden	Voor de bepaling van de leeftijd van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden wordt uitgegaan van de werkelijke leeftijd per de berekeningsdatum. Deze wordt in maanden nauwkeurig berekend.
Leeftijdsverschil	Voor nog niet ingegaan partnerpensioen wordt het leeftijdsverschil tussen man (hoofdverzekerde) en vrouw op 3 jaar gesteld (man drie jaar ouder dan vrouw) en tussen vrouw (hoofdverzekerde) en man op 2 jaar (man twee jaar ouder dan vrouw).
Wezenpensioen	Ten behoeve van de financiering van het wezenpensioen wordt een opslag gelegd van 1% op het latent partnerpensioen, uitgezonderd latent partnerpensioen voor pensioengerechtigden. Bij de vaststelling van de voorziening voor ingegaan wezenpensioen wordt uitgegaan van een op ervaring gebaseerde gestileerde afloop van het pensioen met een eindleeftijd van 18/27 jaar.
Kosten	Voor de toekomstige uitvoeringskosten (excassokosten) wordt een voorziening getroffen ter grootte van 2,2% van de netto technische voorziening. Bij de vaststelling van dit percentage is er van uitgegaan dat het bestuur van het fonds na beëindiging van de premie-inkomstestroom binnen drie jaar zal liquideren en de opgebouwde pensioenaanspraken elders zal onderbrengen.

Actuariële grondslagen	
Onderwerp	Parameters
Uitkeringen	Bij de waardering van de aanspraken is uitgegaan van de veronderstelling dat de pensioenuitkeringen continu geschieden.
Actuariële grondslagen voor de flexibiliseringsfactoren	<i>Ouderdoms- en partnerpensioen</i> Voor herschikking, uit- en omruil en afkoop van pensioen worden jaarlijks per 1 januari factoren vastgesteld op de RTS per 31 oktober van het voorafgaande jaar. De factoren zijn sexeneutraal. De verhouding mannen/vrouwen wordt daarbij vastgesteld op basis van de aanwezige technische voorziening van de nog niet ingegane pensioenen. <i>Wezenpensioen</i> Bij afkoop van wezenpensioen wordt uitgegaan van een eindleeftijd van 18 jaar. Ingeval het een wezenpensioen betreft van een wees met een hogere leeftijd, wordt uitgegaan van een eindleeftijd van 27 jaar.
IBNR (voorziening vanwege mogelijke arbeidsongeschiktheid)	Voor mogelijke arbeidsongeschiktheidsgevallen wordt een voorziening getroffen, gebaseerd op de risicopremie voor arbeidsongeschiktheid en rekening houdend met de wachttijd voor de betreffende deelnemersgroep.

Per 31 december 2013 is de verplichting tot uitkering van de reeds ingegane arbeidsongeschiktheids-pensioenen ondergebracht bij ASR Schadeverzekering N.V. ("a.s.r."). Tevens is bij deze verzekeraar het arbeidsongeschiktheidsrisico uit hoofde van de vanaf 2014 geldende pensioenregeling ondergebracht. Vanwege deze herverzekering van arbeidsongeschiktheidsrisico wordt als tegenhanger van de betreffende technische voorziening een vordering op de balans opgenomen ter grootte van de voorziening van de herverzekerde pensioenaanspraken en -rechten. De bepaling hiervan wordt gebaseerd op de actuariële grondslagen van het fonds.

Beleid aanpassing actuariële grondslagen

Het fonds hanteert prudente actuariële grondslagen en streeft ernaar ontwikkelingen daarin zo spoedig mogelijk te verwerken in de voorzieningen. Eventuele aanpassingen van de actuariële grondslagen vindt derhalve plaats conform de volgende uitgangspunten:

- wijzigingen in de door het Actuarieel Genootschap verstrekte prognosetafels worden uiterlijk binnen twee maanden na bekendmaking verwerkt in de te hanteren actuariële grondslagen;
- fondsspecifieke correcties op de (landelijke) prognosetafels worden éénmaal per 5 jaar getoetst (voor de eerstvolgende keer in 2023), waarbij implementatie volgt zoveel mogelijk gelijktijdig met de implementatie van geactualiseerde AG-prognosetafels. Ingrijpende wijziging van de populatie van SPN ten opzichte van de gehele bevolking, dan wel het beschikbaar komen van verbeterde modellen, kunnen het bestuur aanleiding geven tot eerdere toetsing over te gaan. Minimaal elke twee jaar wordt getoetst of dit aan de orde is;
- overige grondslagen worden minimaal éénmaal per drie jaar (voor de eerstvolgende keer in 2025) geëvalueerd. Eventuele aanpassing hiervan wordt uiterlijk aan het eind van het betreffende jaar geïmplementeerd.

Beleid aanpassing vastgestelde dekkingsgraden

Maandelijks stelt SPN de maandelijkse actuele dekkingsgraad vast en rapporteert deze aan DNB. Ingeval er op enig moment -achteraf- wordt vastgesteld dat een onjuiste actuele of beleidsdekkingsgraad is opgegeven wordt als volgt gehandeld:

- een herziene actuele dekkingsgraad wordt slechts ingediend bij DNB voor zover
  - er nog geen sprake is van een volgend verplicht indienmoment en
  - de eerder ingediende dekkingsgraad foutief berekend is (op grondslagen die op het indienmoment al wel bekend waren);
- bij het vaststellen en indienen van een beleidsdekkingsgraad wordt rekening gehouden met alle (opnieuw) ingediende actuele dekkingsgraden. Correctie van eerder ingediende beleidsdekkingsgraden hoeft niet plaats te vinden.

4.10.2 Vereist eigen vermogen en herstelplan

Het vereist eigen vermogen wordt vastgesteld volgens het zogenoemde standaardmodel.

Het standaardmodel voor de bepaling van het vereist eigen vermogen (VEV) is gebaseerd op een aantal veronderstellingen ten aanzien van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds, o.a. vanuit het prudent person beginsel. Zo gaan de standaardparameters van het model uit van goed gespreide portefeuilles. Op basis van de beschikbare informatie en de berekeningen die in het verleden voor het fonds zijn uitgevoerd, is er geen aanleiding om aan te nemen dat de uitgangspunten van het standaardmodel niet toepasbaar zijn voor de beleggingsportefeuille van het fonds. De verdeling van de beleggingen, de bijbehorende benchmarks en het type producten in de beleggingsportefeuille geven geen aanleiding om af te wijken van het standaardmodel.

Bij de bepaling van het vereist eigen vermogen wordt uitgegaan van een aantal risicofactoren (S1 t/m S10). Ten aanzien van deze risicofactoren geldt het volgende:

- S1 Renterisico: zowel het kasstroomprofiel van de verplichtingen als het renteafdekkingsbeleid zijn gangbaar. De bijdrage van S1 aan het totale VEV is bovendien laag, vanwege enerzijds de lage rente en anderzijds de afdekking van dit risico;
- S2. Aandelen- en vastgoedrisico: de invulling van de aandelenallocatie (passief MSCI benchmark) is gangbaar. Private equity valt ook onder S2 (schok: 40%) – alleen al vanwege de beperkte allocatie is ook hier geen aanleiding een (partieel) intern model te hanteren;
- S3. Valutarisico: het fonds kent geen afwijkende valuta exposures;
- S4. Grondstoffenrisico: het fonds heeft geen allocatie naar grondstoffen;
- S5. Kredietrisico: een vereiste voor gebruik van het standaardmodel is dat beleggingen met kredietrisico goed gespreid zijn; dat is het geval voor het fonds;
- S6. Verzekeringstechnisch risico: het fonds hanteert prudente grondslagen (zie 4.10.1);
- S7. Liquiditeitsrisico: wordt in het standaardmodel op 0 gezet in de veronderstelling dat beheerste bedrijfsvoering binnen het fonds niet tot materiële risico's leidt. Het grootste liquiditeitsrisico kan ontstaan vanuit de renteafdekking, maar het fonds heeft een voldoende grote allocatie naar de matching portefeuille om grote schokken op te kunnen vangen;
- S8. Concentratierisico: wordt in het standaardmodel op 0 gezet in de veronderstelling dat een pensioenfonds portefeuille zodanig gediversifieerd is dat er geen materieel concentratierisico is. Het

fonds heeft een voldoende gespreide beleggingsmix en voor de beleggingscategorieën met de grootste allocaties wordt een breed gespreide portefeuille aangehouden;

- S9. Operationeel risico: het fonds heeft alle kritische processen uitbesteed aan professionele partijen en contractueel voorzien van aansprakelijkheidsclausules. Bij de selectie van deze externe partijen is een gedegen selectieproces aan vooraf gegaan. Als gevolg acht het fonds operationele risico's verwaarloosbaar, overeenkomstig het standaardmodel, waarin S9 op 0 wordt gezet;
- S10. Actief beheer risico: het standaardmodel geeft geen voorschriften voor de vaststelling van vereist eigen vermogen voor actief risico. Het fonds kent een actieve invulling van investment grade credits en high yield.

Het vereist eigen vermogen bedraagt 114,5% van de contante waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenverplichtingen (de technische voorziening). Het vereist eigen vermogen is het vermogen dat behoort bij de evenwichtssituatie van het fonds. In die situatie is het eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% ten aanzien van de als onvoorwaardelijk aangemerkte onderdelen van de pensioenovereenkomst wordt voorkomen dat het fonds binnen één jaar beschikt over minder middelen dan de hoogte van de technische voorzieningen. Het vereist eigen vermogen wordt vastgesteld conform de standaardmethode van DNB (de zogenaamde S-formule).

Indien het vermogen van het fonds minder bedraagt dan de som van de technische voorziening en het vereist vermogen is er sprake van een reservetekort. Indien het vermogen van het fonds minder bedraagt dan de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,2% per 1 januari 2020) dan is er sprake van een dekkingstekort.

Bij een tekort licht het fonds de toezichthouder in. Daarnaast stelt het fonds een herstelplan op. In dit plan beschrijft het fonds de maatregelen die zij zal nemen om binnen maximaal 10 jaar uit de situatie van tekort te geraken. Dit kan leiden tot een voorwaardelijk kortingsbesluit. Indien herstel binnen de hersteltermijn niet mogelijk is kan dit betekenen dat een kortingsmaatregel moet worden toegepast.

4.10.3 Ondertekening door het bestuur

Deze actuariële- en bedrijfstechnische nota is vastgesteld door het bestuur op 7 december 2023 en treedt per deze datum in werking. Deze actuariële- en bedrijfstechnische nota vervangt alle voorgaande versies.

Bijlage I – Overzicht fondsdocumenten

Overzicht fondsdocumenten en reglementen SPN

Statuten

Reglementen pensioenregeling

Pensioenreglement medewerkers in het Notariaat
Pensioenreglement voor notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen (gesplitst naar zelfstandigen en deelnemers in loondienst)
Uitvoeringsreglement
Uitvoeringsprotocol AOP

Reglementen organen

Reglement riskmanagementcommissie
Reglement balansmanagementcommissie
Reglement communicatie-, governance, compliance- en pensioenregelingencommissie
Reglement interne auditcommissie
Reglement compliance officer
Reglement raad van toezicht
Reglement verantwoordingsorgaan
Verkiezingsreglement bestuurslid namens de pensioengerechtigden
Verkiezingsreglement verantwoordingsorgaan

Beleidsdocumenten strategisch / operationeel

Actuariële en bedrijfstechnische nota
Beleidsnotitie visie en strategie
Calamiteitenplan
Communicatieplan
Crisisplan
ESG-beleid (Environmental Social Governance Beleggen)
Herstelplan
Incassobeleid
Integraal risicomangementbeleid 2020
Internal Audit Charter
IT-beleid
Strategisch beleidsplan risico- en vermogensbeheer
Toeslagenbeleid
Uitbestedingsbeleid

Beleidsdocumenten kennis, competenties, integriteit en gedrag

---

Competentiematrix
Competentievisie verantwoordingsorgaan
Diversiteitsbeleid
Functieprofiel bestuursleden
Functieprofiel lid raad van toezicht
Functieprofiel sleutelfunctionarissen

Gedragcode
Geschiktheidsplan

Incidentenregeling
Integriteitsbeleid
Klokkenluidersregeling
Klachten- en geschillenregeling
Privacybeleid
Procedure melding datalekken
Reglement nevenfuncties
Screeningsbeleid

Beleidsdocumenten mandatering en overig

Beloningsbeleid
Directiereglement
Procuratieregeling
Vergoedingenreglement

Bijlage II – Verklaring beleggingsbeginselen

Inleiding

Deze ‘verklaring inzake beleggingsbeginselen’ (hierna: verklaring) beschrijft op beknopte wijze de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Stichting Pensioenfonds Notariaat (hierna: het pensioenfonds). De uitgangspunten zijn door het bestuur vastgesteld.

Conform geldende wet- en regelgeving gaat de verklaring in op:

- 1) de doelstelling van het beleggingsbeleid;
- 2) de organisatie en risicobeheerprocedures;
- 3) de beleggingsbeginselen, in het bijzonder de toegepaste beleggingsmethodes voor beleggingsrisico’s en de strategische allocatie van de activa in het licht van de aard en de looptijd van de pensioenverplichtingen van het pensioenfonds en de beleggingsovertuigingen.

De verklaring is als bijlage bij de actuariële en bedrijfstechnische nota van het pensioenfonds opgenomen en wordt om de drie jaren herzien. Daarnaast wordt de verklaring onverwijld herzien als er tussentijds een belangrijke wijziging in het beleggingsbeleid optreedt.

1 Doelstelling van het beleggingsbeleid

Het pensioenfonds is het pensioenfonds voor iedere notaris, kandidaat notaris, toegevoegd notaris (hierna: de notarissen) en medewerkers in het Notariaat en voert pensioenregelingen ten behoeve van de financiële gevolgen van pensionering, arbeidsongeschiktheid en overlijden. Het pensioenfonds is als pensioenfonds onder andere verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid.

Het pensioenfonds belegt vanuit de prudent person gedachte. Dit komt in grote mate overeen met dat wat De Nederlandsche Bank ‘op solide wijze’ beleggen noemt. Daarbij moeten de beleggingen voldoen aan kwalitatieve beginselen van veiligheid, kwaliteit en spreiding van risico’s.

In lijn hiermee is de doelstelling van het beleggingsbeleid: *“het behalen van optimaal rendement op de beleggingen ten gunste van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, tegen acceptabele risico’s.”*

Om de doelstelling te waarborgen wordt bij het bepalen van het strategisch beleidsplan vermogensbeheer rekening gehouden met het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet, de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 en Wet op het notarisambt, de verplichtingenstructuur en de financiering van het pensioenfonds zoals vastgesteld in het uitvoeringsreglement.

Tevens voert het pensioenfonds om deze doelstelling te realiseren, een gecombineerd beleid, waarbij enerzijds een deel van de portefeuille is ingericht om de risico’s ten opzichte van de rentemutaties in de verplichtingen te beperken (matchingportefeuille) en anderzijds een deel van de portefeuille is ingericht

om het voor risico gecorrigeerd rendement van de beleggingsportefeuille te optimaliseren (returnportefeuille).

2 Organisatie en risicobeheerprocedures

2.1 Taken en verantwoordelijkheden

Het pensioenfonds is zich bewust van de rol die het als pensioenbelegger vervult. Die rol dwingt het pensioenfonds tot grote zorgvuldigheid in handelen. Het pensioenfonds is te allen tijde bereid verantwoording af te leggen over het beleggingsgedrag en de gevolgen die dit heeft voor de belanghebbenden.

Het bestuur van het pensioenfonds heeft aan de vermogensbeheerders van het pensioenfonds het mandaat gegeven om binnen de vastgestelde doelstellingen en restricties, het strategische en operationele beleggingsbeleid uit te voeren.

Het bestuur blijft, zonder enige uitzondering, eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van het pensioenfonds inclusief het beleggingsproces. Het bestuur wordt daarin ondersteund door de balansmanagementcommissie (BMC), de fiduciair adviseur en het bestuursbureau.

2.2 Uitbesteding

Uitbesteding van werkzaamheden op het gebied van vermogensbeheer vindt plaats volgens het door het pensioenfonds vastgestelde uitbestedingsbeleid.

De selectie van derden, zoals vermogensbeheerders, vindt plaats aan de hand van enerzijds de eisen die ter zake door DNB worden gesteld en anderzijds door het bestuur van het pensioenfonds gehanteerde criteria die samenhangen met beschikbare deskundigheid, de cultuur van de eigen organisatie, schaalvoordelen en flexibiliteit. De selectie van derden en de beoordeling van hun prestaties vinden plaats op basis van objectieve criteria. De gemaakte afwegingen en de daarbij gehanteerde argumenten blijken uit een systematisch opgebouwd selectie- en evaluatiedossier. Bij de uitbesteding van vermogensbeheer heeft het fonds een scheiding aangebracht tussen de advisering van het pensioenfonds en de uitvoering van het directe vermogensbeheer.

Uitbesteding van vermogensbeheer vindt plaats op basis van een overeenkomst. Deze overeenkomst voldoet (ten minste) aan de door DNB daaraan gestelde eisen.

Gedurende de periode van uitbesteding draagt het pensioenfonds zorg voor de instandhouding en naleving van afdoende controlemechanismen om uitbestedingsrisico's te beheersen.

2.3 Kostenbeheersing

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid maakt het pensioenfonds geen andere kosten dan die redelijk en proportioneel zijn in relatie tot de omvang en de samenstelling van het belegd vermogen en de doelstelling van het pensioenfonds.

2.4 Deskundigheid

Het pensioenfonds draagt er zorg voor dat zij in alle fasen van het beleggingsproces beschikt over de deskundigheid die vereist is voor:

- een optimaal beleggingsresultaat;
- een professioneel beheer van de beleggingen; en
- de beheersing van de aan beleggingen verbonden risico's.

2.5 Scheiding van belangen

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gewaakt voor belangenverstrengeling. Met het oog daarop zijn het bestuur van het pensioenfonds en de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie gehouden een gedragscode na te leven. Een compliance officer ziet toe op naleving van de gedragscode.

3. Beleggingsbeginselen

3.1 Beleggingsproces

Het beleggingsproces vormt de randvoorwaarden van het beleggingsbeleid. Onder het beleggingsproces wordt verstaan het geheel van regels dat toeziet op de voorbereiding en de uitvoering van het beleggingsbeleid en het beheer van de beleggingen. Het pensioenfonds verlangt van alle betrokkenen er op toe te zien dat gehandeld wordt in overeenstemming met de regels van het beleggingsproces. Dit leidt tot een consistent en beredeneerd beleggingsgedrag, in alle geledingen van de organisatie.

3.2 Beleggingsbeslissingen

Het pensioenfonds beoordeelt elke belegging op grond van risico- en rendementsoverwegingen in relatie tot de verplichtingenstructuur.

Het Strategisch beleidsplan vermogensbeheer beschrijft in dit verband de bestuurlijke cyclus van het risico- en vermogensbeheer.

Het pensioenfonds onthoudt zich van of werkt niet mee aan een beleggingstransactie die verboden is, bijvoorbeeld op grond van het (inter)nationaal recht. Het pensioenfonds is zich bewust van haar maatschappelijke betrokkenheid, hetgeen eveneens verwoord is in hoofdstuk 5 over de maatschappelijke verantwoordelijkheid

3.3 Risicohouding

Het fonds heeft haar risicohouding vastgelegd conform artikel 102a van de Pensioenwet. De risicohouding van het pensioenfonds, bedoeld in artikel 102a van de Pensioenwet wordt gedefinieerd als:

- de mate waarin een fonds bereid is beleggingsrisico's te lopen; én
- de mate waarin het fonds beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van het fonds.

De risicohouding van het pensioenfonds voldoet aan de prudent-person regel en komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het pensioenfonds gekozen ondergrenzen voor wat betreft het pensioenresultaat in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor.

Als eerste stap is een (kwalitatieve) risicohouding bepaald door het bestuur in overleg met sociale partners van het fonds. Door sociale partners is in samenspraak met het fonds een enquête gehouden onder de achterban van het fonds. De uitkomsten daaruit zijn vastgelegd in het document "Rapport Uitkomsten risicobereidheidsenquête in relatie tot de huidige risicohouding" dat door het bestuur op 6 februari 2020 is vastgesteld. Vervolgens is dit rapport aan sociale partners aangereikt. Zij hebben het rapport besproken en de uitkomsten die in het rapport staan onderschreven.

In het rapport zijn ten aanzien van de risicohouding de volgende conclusies getrokken:

- *kosten: wens voor een lage, maar toekomstbestendige premie;*
De factor premie (kosten) is belangrijk, maar zekerheid vindt men nog belangrijker.
- *risico: kans op grote kortingen beperken, kleine kortingen zijn acceptabel;*
Daarmee lijkt de parameter "risico" (kortingen) nog steeds de belangrijkste graadmeter.
- *ambitie: het realiseren van toeslagen, met op lange termijn een toeslagambitie gelijk aan de prijsinflatie.*
Een hogere ambitie lijkt het af te leggen tegen meer zekerheid.

Ten aanzien van de risicohouding geldt voor wat betreft "kosten" (eerste bolletje) het volgende. In de risicohouding is de wens neergelegd voor een lage toekomstbestendige premie. Hierbij lijkt sprake van een contradictie. Een toekomstbestendige lage premie zal, gegeven de economische omstandigheden, bij het huidige pensioen- en ambitieniveau niet haalbaar zijn. Het bestuur neemt in deze steeds zijn verantwoordelijkheid en zal een kostendekkende premie vragen. Uiteraard kan binnen de huidige wet- en regelgeving hierin enige nuancering worden aangebracht maar op lange termijn zal dit het streven zijn.

Voor de korte termijn hanteert het fonds een maatstaf voor haar risicohouding met betrekking tot het vereist eigen vermogen. De korte termijn bandbreedte bedraagt 2,5%, naar boven en beneden ten opzichte van het vereist eigen vermogen van 114,5% zoals in de aanvangshaalbaarheidstoets is gedefinieerd. Voor de lange termijn hanteert het fonds de ondergrenzen van het pensioenresultaat van de haalbaarheidstoets.

In het kader van de per 2017 uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets is door het fonds in samenspraak met sociale partners een ondergrens gesteld aan het gewenste pensioenresultaat. Enerzijds uitgaande vanuit een evenwichtssituatie (dekkingsgraad waarbij het wettelijke vereist eigen vermogen exact aanwezig is) en anderzijds vanuit de feitelijke situatie (feitelijke dekkingsgraad). Deze ondergrenzen zijn gesteld op:

- a) Vanuit evenwichtssituatie: 96%. Deze ondergrens is gelijk aan het verwachte pensioenresultaat uit de ALM-studie 2016 bij de toen vastgestelde kritische dekkingsgraad van 86% die als risicomaat wordt gehanteerd.
- b) Vanuit feitelijke situatie: 92%. Deze ondergrens is gelijkgesteld aan de ondergrens vanuit de evenwichtssituatie.

Jaarlijks voert het fonds de (wettelijke verplichte) haalbaarheidstoets uit en toetst het de uitkomsten aan de vastgestelde grenzen zoals die zijn vastgesteld uit de uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets.

In het kader van de haalbaarheidstoets wordt tevens gekeken naar de maximale afwijking van het pensioenresultaat in een slechtweersscenario ten opzichte van de gewenste ondergrens vanuit de feitelijke dekkingsgraad. Dit geeft de mate van volatiliteit/risico weer. Deze afwijking is door partijen gesteld op maximaal 30% en is gebaseerd op de ondergrens bij de gestelde risicomaat van 64% koopkracht. Het verwachte pensioenresultaat bij deze ondergrens bedraagt circa 58%.

De korte termijn risicohouding van het fonds wordt vastgelegd door een VEV-bandbreedte.

In het jaarplan beleggingen worden de bandbreedte voor het VEV mogelijk verder verfijnd (in de vorm van smallere bandbreedtes).

Het bestuur heeft ultimo 2020 de risicohouding van het fonds verder uitgewerkt en vastgelegd en hier grenzen gesteld aan de maatstaven waarin het bestuur de risicohouding heeft uitgedrukt. Dit betrof de volgende risicomaatstaven:

- de kans op een dekkingsgraad kleiner dan 90% bedraagt 13,7%;
- de kans op koopkracht kleiner dan 86,6% bedraagt 5%;
- de kans op rechtenkorting bedraagt 2,1%;
- de gemiddelde rechtenkorting (indien een korting zich voordoet) bedraagt 0,01%;
- de kans dat de korting groter is dan 2% (indien een korting zich voordoet) bedraagt 0,0%.

Het fonds hanteert een top-down benadering bij de samenstelling van de portefeuille. Dit betekent dat na de bepaling van de strategische doelen van het beleggingsbeleid, eerst wordt geanalyseerd wat de gewenste beleggingsportefeuille (inclusief het gewenste renteafdekkingsbeleid) is in relatie tot de risicobereidheid van het fonds. Het fonds formuleert richtlijnen omtrent de inzet van de beleidsinstrumenten in relatie tot de hoogte van de dekkingsgraad.

Het strategisch beleidsplan wordt driejaarlijks, of als het tussentijds noodzakelijk is, geanalyseerd. Belangrijke instrumenten hierbij zijn de ALM-studie en de haalbaarheidstoets. In een ALM (Asset Liability Management)-studie worden ontwikkelingen in de beleggingen en verplichtingen in hun onderlinge samenhang beoordeeld.

3.4 Beleggingsovertuigingen

Het pensioenfonds heeft in haar beleggingskader beleggingsovertuigingen gedefinieerd die de leidraad vormen voor de uitwerking van het beleggingsbeleid. Deze beleggingsovertuigingen zijn opgenomen in het Strategisch beleidsplan vermogensbeheer.

3.5 Strategische allocatie / ALM

De ALM-studie is maatgevend voor de verdeling over de beleggingscategorieën, waarbij wordt gestreefd naar een optimale beleggingsportefeuille in combinatie met een consistent premie- en toeslagbeleid. De ALM studie wordt in beginsel eens in de drie jaren, doch zoveel vaker als het bestuur van het pensioenfonds dat wenselijk acht dan wel wordt verlangd door DNB, uitgevoerd.

Op basis van de visie en macro-economische ontwikkelingen en de financiële markten zal het pensioenfonds de strategische beleggingsmix actief beheren binnen de gestelde bandbreedtes.

Het bestuur kan besluiten om de strategische allocatie aan te passen, waarbij met name in onzekere financiële markten wordt beoogd het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille niet te vergroten en indien gewenst zelfs te verlagen.

3.6 Strategische Asset Allocatie-studie

De SAA is de vervolgstap op de ALM-studie en is het startpunt van het jaarlijks beleggingsproces.

Binnen de SAA wordt niet, zoals in een ALM-studie, op hoofdcategorieniveau geanalyseerd, maar wordt juist binnen deze hoofdcategorieën de verdere invulling geoptimaliseerd. Bij de invulling spelen zowel kwantitatieve argumenten (rendement versus risico) als kwalitatieve argumenten een rol. Het resultaat van de studie kan bijdragen aan de vaststelling van de normportefeuille: de wegingen per beleggingscategorie. Indien uit de studie komt dat eventuele wijzigingen in beleggingscategorieën gewenst zijn wordt indien nog niet aanwezig een investment case opgesteld.

In de SAA worden minimaal de volgende doelstellingen/uitgangspunten gehanteerd:

- De macro-economische vooruitzichten en de daarmee samenhangende risico- en rendementsverwachtingen voor de verschillende beleggingsmarkten. Hierbij wordt ook de relatieve aantrekkelijkheid van deze markten beoordeeld
- Optimalisatie van de portefeuille binnen het bestaande risicobudget
- Bij de strategische asset allocatie staat de lange termijn (15 jaar) centraal
- Aanvullend kan via de analyse van meerdere scenario's inzicht in het gedrag van de verschillende alternatieven en de ontwikkeling van bijvoorbeeld de dekkingsgraad op een middellange horizon getoetst worden
- Percentage renteafdekking op marktrente
- Wel/niet toevoegen van andere beleggingscategorieën die ook in de ALM zijn meegenomen maar vooralsnog niet in de portefeuille zitten
- Minimum allocatie voor individuele beleggingscategorie

- Beoordeling valuta-afdekking inclusief beoordeling valuta met significante exposure en mate van afdekking

3.7 Beleggingsrisico's

Matching-/ renterisico

Matchingrisico is het risico als gevolg van het onvoldoende gematcht en/of afgestemd zijn van de verplichtingen en het vermogen van het fonds voor renterisico.

Wijzigingen van het renteniveau leiden tot veranderingen in de dekkingsgraad. Dit effect neemt toe naar mate de rentegevoeligheid van de beleggingsportefeuille en de technische voorzieningen van elkaar verschillen. Door het verschil in rentegevoeligheid te beperken, al dan niet met derivaten, wordt de dekkingsgraad stabiel. Echter, vermindering van de rentegevoeligheid kan andere doelstellingen onder druk zetten.

Marktrisico

Dit betreft het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een beleggingsportefeuille. Onderdeel van het marktrisico is prijsvolatiliteit, marktliquiditeit, concentratie en correlatie.

Valutarisico

Dit betreft het risico dat de waarde van de beleggingen fluctueert als gevolg van schommelingen in valutakoersen. Deze fluctuatie zorgt ook voor veranderingen van de dekkingsgraad.

Kredietrisico

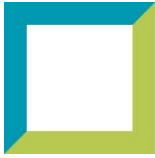
Het risico dat een tegenpartij niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Onder tegenpartijen worden niet alleen instellingen verstaan waarmee derivatencontracten zijn aangegaan, maar bijvoorbeeld ook instellingen/landen die obligaties hebben uitgegeven.

Verzekeringstechnisch risico

Risico's ten aanzien van de samenstelling en karakteristieken van de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden van het fonds vallen onder verzekeringstechnische risico's. Het betreft hier met name de risico's omtrent levensverwachting, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

3.8 Toegepaste wegingsmethoden voor beleggingsrisico's

De beleggingen, het beheer van de beleggingen en de beheersing van de aan beleggingen verbonden risico's geschieden met inachtneming van de vastgestelde doelstellingen en restricties omtrent het strategische en operationele beleggingsbeleid. Voor de generieke sturing van de risico's is de weging naar de beleggingscategorieën in de beleggingsportefeuille van groot belang. Specifieke sturing op marktrisico's vindt plaats met behulp van onder andere standaarddeviatie, tracking error en value at risk (VAR) methodieken. Voor kredietrisico's wordt gewerkt met credit ratings. Voor de beheersing van operationele risico's zijn meerdere maatregelen geïmplementeerd waaronder bevoegdhedenregeling, uitwijkbeleid en incidentenmanagement.

3.9 Waarderingsmethode

Voor de waardering van de beleggingsportefeuille heeft het pensioenfonds een Handboek waarderings vastgesteld. In dit handboek is per beleggingscategorie de waarderingsgrondslag opgenomen. Het handboek wordt jaarlijks vastgesteld.

4. Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Het pensioenfonds wil via haar beleggingsbeleid bijdragen aan een betere wereld. Gegeven het specifiek maatschappelijk betrokken karakter van het fonds verdient maatschappelijk verantwoord beleggen een plaats in het fondsbeleid.

Het pensioenfonds kiest voor het hanteren van een uitsluitingenlijst. Dat is een lijst van ondernemingen die (op basis van door het pensioenfonds vastgestelde criteria) aantoonbaar géén duurzame bedrijfsvoering hebben. In dergelijke ondernemingen wenst het pensioenfonds niet te beleggen. Vermogensbeheerders worden opgedragen zich aan deze lijst te houden.

In 2019 heeft het pensioenfonds een uitgebreider beleid rond maatschappelijk verantwoord beleggen (ESG-beleid) ontwikkeld. In 2020 is het uitsluitingenbeleid uitgebreid en is een stembeleid opgesteld. In 2021 zijn klimaat gerelateerde onderwerpen verder uitgewerkt in het beleid en zijn de verplichte IMVB-convenantseisen verankerd in het beleid.

De kenmerken van het ESG beleid zijn de volgende:

- het pensioenfonds gelooft dat bedrijven die in de bedrijfsvoering rekening houden met ESG-maatstaven op de lange termijn betere resultaten behalen dan bedrijven die dat niet doen;
- het fonds wil maatschappelijk verantwoord beleggen meenemen in de besluitvorming, maar dit mag ook kwalitatief of beschrijvend zijn;
- verantwoord beleggen kent een lange termijn focus en mag op korte termijn rendement kosten. Op lange termijn dient verantwoord beleggen een positieve bijdrage te leveren aan het rendement. Dit kan betekenen dat op de korte termijn geen sprake is van een bijdrage aan het rendement;
- het pensioenfonds hecht er geen waarde aan om voorloper te zijn op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen en hecht derhalve geen waarde aan lijstjes en rankings van pensioenfondsen op dit gebied maar het fonds mag niet negatief afsteken bij ander pensioenfondsen;
- het pensioenfonds is van mening dat verantwoord beleggen een leerproces is en nog niet volgroeid is, noch bij het eigen fonds noch in de markt vanwege een gebrek aan goede data.

In het beleidsdocument “ESG beleid” is nader vastgelegd op welke wijze uitvoering en monitoring van het EGS-beleid plaatsvinden.

ESG risico's

Het bestuur onderkent enkel exogene reputatierisico's en wel om de volgende redenen:

- Fysieke en Transitierisico's liggen buiten de invloedssfeer van het fonds als financiële instelling.

- Het bestuur gelooft in de lenigheid van de economie en samenleving om te anticiperen op verandering. Kortom bedrijven anticiperen op de klimaatveranderingen en profiteren hiervan of gaan eraan ten onder.
- Exogene risico's managen zichzelf, een pensioenfonds heeft daar geen expertise over zonder de inhuur van de daarin gespecialiseerd adviesbedrijf.

Het bestuur onderkent de onderstaande exogene reputatierisico's:

- Het risico op negatieve berichtgeving in de pers over bepaalde bedrijven waar het fonds in belegd.
- Het risico op negatieve berichtgeving in de pers over het niet nakomen van getekende convenanten.
- Het risico op greenwashing.
- Het risico op veranderlijke maatschappelijke ontwikkelingen (bijv. uitstappen fossiele brandstoffen en Papers).

Hierbij is een indeling gemaakt in endogene en exogene risico's. Het bestuur onderkent de onderstaande endogene risico's:

- Het risico op verlies van draagvlak bij de deelnemers (raakt ook de reputatie).
- Het risico dat er minder rendement wordt gemaakt door ESG-risico's, ofwel risico-rendementsverhoudingen verslechterd/risico op koersdalingen.
- Het risico dat ESG aspecten niet worden meegenomen in besluitvorming
- Het risico dat uitbestedingspartijen acteren op basis van veel lagere ESG-standaarden, waardoor niet juist/onvoldoende gebruik wordt gemaakt van het stemrecht en engagement.
- Het risico dat het fonds en/of uitbestedingspartijen niet of onjuist rapporteert over ESG.
- Het risico dat deelnemers/stakeholders onvoldoende of onjuist over het beleid worden geïnformeerd.
- Het risico dat niet wordt voldaan aan geldende wet- en regelgeving.

Deze ESG risico's zijn in 2022 uitgewerkt tot een volledig uitgewerkt risico assesment. Dit risico assesment wordt onderdeel van het risicocontrolframework.

Bijlage III – Financieel crisisplan

Inleiding

Het financieel crisisplan is een beschrijving van maatregelen die het bestuur op korte termijn effectief kan inzetten indien de dekkingsgraad zich sterk beweegt naar of bevindt onder kritische waarden; het realiseren van de doelstelling van het pensioenfonds is dan in gevaar. Door een dergelijk plan is het bestuur beter voorbereid op een crisissituatie. Vooraf is nagedacht over o.a. kritische grenzen, beschikbaarheid, realiteitsgehalte en effectiviteit van maatregelen. Dit betekent ook dat een goede monitoring van belang is.

Het crisisplan vormt een onderdeel van de ABTN. Het plan is overigens niet bedoeld als kant en klaar stappenplan dat zonder verder overleg uitgevoerd zal worden. Het bestuur zal de concrete maatregelen altijd kunnen (en moeten) afstemmen op de aard en omvang van de crisis en de specifieke situatie op dat moment. Een crisisplan is dus niet hetzelfde als een herstelplan. Het opstellen van het herstelplan is wel een onderwerp dat is beschreven in het crisisplan.

Het crisisplan gaat in op de volgende negen onderwerpen, zoals voorgeschreven door DNB. Deze komen achtereenvolgens aan bod in de navolgende paragrafen:

1. een beschrijving van de situatie die als crisis wordt aangemerkt;
2. het dekkingsgraadniveau waarbij het pensioenfonds niet meer in staat is om op eigen kracht met bestaand beleid, maar zonder korten, op tijd te herstellen;
3. de maatregelen die het fonds kan nemen om de dekkingsgraad te verbeteren en het moment en de volgorde waarop deze maatregelen worden ingezet;
4. de mate waarin de genoemde maatregelen kunnen worden ingezet (en de realiteit van deze inzet);
5. de (financiële) effectiviteit van de verschillende maatregelen;
6. de borging van de evenwichtige belangenafweging bij de verschillende maatregelen;
7. het informeren van belanghebbenden;
8. het besluitvormingsproces in een situatie van crisis;
9. toetsing van het crisisplan op actualiteit.

1 Definitie crisissituatie

De ambitie van het pensioenfonds is om de aanspraken van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden jaarlijks deels te verhogen conform de prijsinflatie. Het bestuur is zich er daarbij van bewust dat dit, gegeven de financiële opzet, onder het huidige macro-economische gesternte, op de lange termijn resulteert in een pensioenresultaat van circa 90 - 95%. Gezien deze ambitie, de beoogde realisatie van de feitelijke afspraken die in het pensioenreglement zijn vastgelegd is het bestuur zich er veel aan gelegen om de verwachtingen die de beroepsgroep (zowel werkgevers, deelnemers als pensioengerechtigden) uit dien hoofde heeft ten aanzien van het fonds, waar te maken. Het beleid van het fonds is er dan ook op gericht om dit op langere termijn te kunnen realiseren.

Er is sprake van een crisissituatie ingeval de actuele of beleidsdekkingsgraad zich bevindt onder de kritische dekkingsgraad dan wel zodanig in snel tempo in die richting beweegt dat de gerede verwachting is dat die kritische dekkingsgraad geraakt wordt. Bij een daling van meer dan 5%-punt dekkingsgraad in één maand is dit in elk geval aan de orde.

Een crisissituatie kan ook gepaard gaan met of veroorzaakt zijn door omstandigheden die een direct gevolg hebben voor de operationele capaciteit van het fonds. Als dit het geval is wordt ook hier nadrukkelijk aandacht besteed. Dit is verder beschreven in § 8.2.

2 Kritische dekkingsgraad

De kritische dekkingsgraad is de dekkingsgraad waaronder het niet meer mogelijk is om met het huidige beleid -zonder het korten van rechten- te herstellen naar de vereiste dekkingsgraad.

Voor de vaststelling van de kritische dekkingsgraad is het uitgangspunt dat een verbetering van de dekkingsgraad alleen mogelijk is vanuit een verwacht overrendement. Volgens het recentelijk bij DNB ingediende herstelplan bedraagt de gemiddelde jaarlijkse stijging van de dekkingsgraad ongeveer 2,5%. Het fonds acht -uit prudentie- een jaarlijkse stijging *vanuit een crisissituatie* van 2% reëler. Bij een dergelijke verwachting bedraagt de kritische dekkingsgraad bij benadering 93% (=113,4% - 10 x 2%).

3 Maatregelen die ter beschikking staan

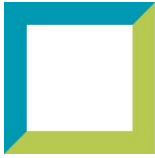
Om uit een crisissituatie te kunnen komen, heeft het fonds de volgende reguliere beleidsmaatregel ter beschikking:

- het beperken of achterwege laten van toeslagen;
- het verhogen van de premie met een opslag ter versterking van de financiële positie;
- beperking van de pensioenopbouw of andere aanpassing van het pensioenreglement zonder aanpassing (verlaging) van de pensioenpremie;
- het korten van nominale aanspraken.

Daarnaast kan het beleggingsbeleid dynamisch worden ingezet om een dreigende crisissituatie af te wenden. Aanzetten hiertoe zijn c.q. worden opgenomen in het strategisch beleggingsplan.

4 Mate van inzetbaarheid van de maatregelen

In de volgende tabel wordt weergegeven hoe het bestuur de inzetbaarheid van de genoemde maatregelen inschat.

In te zetten maatregelen			
Maatregel	Onderdeel van beleidsdocumenten	Betrokkenen	Inzetbaarheid en overleg
Het beperken of achterwege laten van toeslagen	ja	Actieven, slapers en pensioengerechtigden	In de ABTN is hiervoor beleidsmatige ruimte vastgelegd (toeslagenbeleid, gebruik makend van een toeslagenstaffel).
Het verhogen van de pensioenpremie (premiedekkingsgraad)	ja	Actieven	De ABTN laat ruimte om binnen de premiestelling gebruik te maken van een toeslag op de gedempte premie; het bestuur bespreekt de inzet met de PensioenKamer en de BMN
Verlaging pensioenopbouw	nee	Actieven	Geen standaard beleid; in een crisissituatie inzetbaar; het bestuur zal de inzet bespreken met de PensioenKamer en de BMN
Korten van pensioenrechten en -aanspraken	ja	Actieven en niet-actieven	In uiterste gevallen inzetbaar; bestuur informeert hierover de stakeholders

Naast de onder “inzetbaarheid” genoemde colleges zullen uiteraard de afgesproken advies- en/of instemmingstrajecten worden doorlopen ten aanzien van het verantwoordingsorgaan en/of de raad van toezicht.

4.1 Aanpassen beleggingsbeleid

Zoals aangegeven is één van de maatregelen om uit een crisis te komen het aanpassen van het beleggingsbeleid. Bij het handelen van het fonds in het kader van vermogensbeheer staat centraal het vasthouden aan de vastgestelde plannen (strategisch beleidsplan vermogensbeheer en jaarplan). Er kunnen echter bewegingen optreden die een kortstondige aanpassing verlangen. Wat deze aanpassing inhoudt, en wat de effecten hiervan zijn, wordt niet in (additionele) plannen beschreven maar is het resultaat van overleg en onderzoek op dat moment. Om dit te realiseren wordt er, zodra er sprake is van een crisis een crisisteam georganiseerd dat initiatieven hiertoe zal ontplooiën. De BMC en het bestuur zijn vervolgens de gremia waarin dit verder wordt uitgewerkt en waar besluitvorming plaatsvindt.

Hierop kan geanticipeerd worden door in het strategisch plan een zekere dynamiek aan te brengen en reeds maatregelen op te nemen die kunnen worden ingezet bij een crisis.

5 Financiële effect van de maatregelen

Om een crisissituatie af te wenden kan het beleggingsbeleid dynamisch worden ingezet teneinde risico's te verlagen ("de-risiken"). Anderzijds kan ook risico worden toegevoegd om extra herstelkracht te verkrijgen. Een en ander binnen wet- en regelgeving.

Het korten van de pensioenen heeft een direct effect op de dekkingsgraad. Hier geldt, dat 1% korting op de pensioenrechten en -aanspraken een positief effect heeft op de dekkingsgraad van het fonds van circa 1%. Deze maatregel is daarmee een effectieve manier van herstel van de dekkingsgraad.

Het verhogen van de premie (d.m.v. een opslag) heeft eveneens een direct positief effect maar in veel mindere mate: voor herstel van de dekkingsgraad met 1%-punt is een relatieve premieverhoging van ongeveer 50% benodigd.

Een verlaging van de pensioenopbouw heeft geen direct effect op de dekkingsgraad, maar zal vooral op de langere termijn tot een hogere herstelkracht van het fonds kunnen leiden.

6 Evenwichtige belangenafweging

Beperking van de toeslagen en eventuele kortingsmaatregelen bij lage dekkingsgraden vragen een bijdrage van zowel actieve als niet-actieve deelnemers. Beide groepen dragen hiermee bij aan herstel van de financiële positie van het fonds. Het bestuur vindt een gelijke verdeling van de maatregelen over de actieven en de niet-actieven (d.w.z. dezelfde toeslag- en kortingspercentages voor beide groepen) passen binnen een evenwichtige belangenafweging.

Het bestuur is van mening dat, ingeval wordt besloten tot korten van pensioenrechten- en aanspraken een uniform kortingspercentage gehanteerd dient te worden voor alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Daarmee worden alle belangen op de meest evenwichtige wijze behartigd. Uitzonderingen hierop zijn uitsluitend mogelijk als die adequaat gemotiveerd worden.

Een verhoging van de premie (i.c. een opslag op de tabelpremie) raakt (op korte of langere termijn) de actieve deelnemers.

In het hierna volgende overzicht wordt aangegeven welke belanghebbenden bij een bepaalde maatregel worden getroffen.

Impact van maatregelen op belanghebbenden			
Maatregel	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioengerechtigden
Aanpassen beleggingsbeleid	-	-	-
Verhoging van de pensioenpremie	X	-	-
Verlaging pensioenopbouw	X	-	-
Niet verlenen van indexatie	X	X	X
Korten van pensioenrechten en -aanspraken	X	X	X

De impact die deze maatregelen heeft op de verschillende groepen belanghebbenden, vraagt een gericht communicatiebeleid.

7 Communicatie met belanghebbenden

Het bestuur van het pensioenfonds zal over het crisisplan communiceren met de belanghebbenden. Die communicatie betreft twee onderdelen:

- communicatie van het crisisplan zelf, dus nog voordat er zich een crisis heeft voorgedaan. Dit kan bijvoorbeeld door publicatie van het plan (als onderdeel van de ABTN) op de website;
- communicatie indien er zich een crisis voordoet, dus wanneer gebruik wordt gemaakt van de in het plan opgenomen crisismaatregelen.

Voor de communicatie zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van bestaande middelen. Ingeval er sprake is van een (dreigende) korting stelt het bestuur tevens een draaiboek vast voor de concrete uitvoering en voorbereiding van de communicatie.

7.1 Communicatiemiddelen

Het pensioenfonds heeft een communicatiebeleid en een communicatieplan. Op de website van SPN staan alle formele publieke documenten, zoals statuten, pensioenreglement en jaarverslagen. Andere niet-publieke formele documenten zijn bij het pensioenfonds op te vragen. Het pensioenfonds informeert de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden regelmatig via haar website over actuele ontwikkelingen, waaronder de actuele en beleidsdekkingsgraad. Ook ontvangen belanghebbenden regelmatig een nieuwsbrief. Via deze media informeert SPN over de actuele ontwikkelingen, waaronder de actuele en de beleidsdekkingsgraad.

Binnen deze middelen is er ook plaats voor communicatie over het crisisplan, gebruikmakend van alle beschikbare (digitale) middelen.

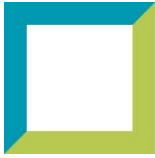

7.2 Communicatie indien er zich een crisis voordoet

SPN informeert betrokkenen regelmatig over de financiële positie van het pensioenfonds. Na besluitvorming over een voorgenomen korting informeert SPN zo spoedig mogelijk en in elk geval binnen de door DNB gestelde termijnen de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de toezichthouder hierover op schriftelijke wijze. Een eventuele korting zal conform artikel 134 van de Pensioenwet niet eerder worden gerealiseerd dan één maand na deze informatieverstrekking. Belanghebbenden moeten zich niet alleen realiseren dát er (mogelijk) gekort zal worden, maar ook hoe die korting dan naar verwachting doorgevoerd gaat worden. Dat betekent concreet dat het pensioenfonds ook inzicht geeft in de impact van de korting. Daarbij is ook van belang te communiceren wat het beleid is ten aanzien van het al dan niet (gedeeltelijk) herstellen van gekorte pensioenaanspraken en -rechten of het inhalen van kortingen of toeslagen.

Ingeval er sprake is van een crisissituatie worden de volgende gremia van het fonds terstond op de hoogte gebracht. Ingeval regulier overleg hiertoe niet volstaat wordt ad hoc een overleg georganiseerd.

Inzet communicatiemiddelen			
Doelgroep	Middel	Doel	Planning
Raad van toezicht	schriftelijk informeren en in overlegvergadering toelichten	Betrekken en informeren	Voorafgaand aan besluit en ten minste 1 maand voordat tot verlaging van de pensioenopbouw of korting wordt besloten ⁶
Verantwoordings-orgaan	Schriftelijke en mondelinge toelichting op verzoek	Betrekken en informeren	Voorafgaand aan besluit en ten minste 1 maand voordat tot verlaging van de pensioenopbouw of korting wordt besloten ⁷
DNB	brief	Informeren over besluit	Tijdig, conform richtlijnen van DNB
Deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden	Persoonlijke brief (mail) en Q&A	Informeren over definitief besluit en mogelijkheden mondelinge toelichting (evt. informatiebijeenkomsten)	Zo spoedig mogelijk na de besluitvorming en ten minste 1 maand voordat de verlaging van de pensioenopbouw of korting wordt gerealiseerd
	Website	Informeren over besluit	Ten minste 1 maand voordat de verlaging van de pensioenopbouw of korting wordt gerealiseerd
	Informatiesessies of presentatie ringvergaderingen Aangepaste UPO's met toelichting	Toelichting en ruimte voor feedback/vragen. Inzicht geven in financiële gevolgen en toelichting	Binnen 1 maand na definitief besluit Conform de hiertoe door DNB en AFM afgegeven voorschriften c.q. richtlijnen

⁶ Ingeval van communicatie met gepensioneerden geldt de wettelijke termijn van drie maanden.

⁷ Ingeval van communicatie met gepensioneerden geldt de wettelijke termijn van drie maanden.

8 Besluitvormingsproces

Indien zich een gebeurtenis voordoet die beschreven is in dit crisisplan wordt het volgende besluitvormingsproces doorlopen.

Acties, afstemming en doorlooptijden			
Gebeurtenis	Actie bestuur	Afstemming c.q. aanpassing documenten	Doorlooptijd
Dekkingsgraad daalt op enig moment onder het vereist eigen vermogen	Opstellen van herstelplan		
Dekkingsgraad daalt op enig moment onder minimaal vereist eigen vermogen (104,3%).	Bespreken of aanvullende maatregelen nodig zijn	BMC eventueel beleggingsbeleid aanpassen (bandbreedtes)	Bespreken via de reguliere weg (vergadercyclus). Indien sprake is van een abrupte terugval van de dekkingsgraad en/of de kritische dekkingsgraad dreigt te naderen wordt een crisisteam gevormd.
Dekkingsgraad daalt onder de kritische dekkingsgraad	Bespreken of aanvullende maatregelen nodig zijn (korting; extra premie)	PensioenKamer en BMN informeren	Zo spoedig mogelijk; eventueel gebruik makend van het crisisteam

De eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit proces ligt bij het bestuur van het fonds en wordt daarbij ondersteund door het bestuursbureau. Daarbij is er intensief contact tussen bestuur en directie van het fonds. Communicatie over de ontstane situatie vindt plaats volgens hetgeen beschreven is bij § 7.1. Externe woordvoering vindt plaats volgens het vigerende Persprotocol.

8.1 Crisisteam

Op enig moment in het besluitvormingsproces kan het nodig en zinvol zijn een crisisteam te formeren (zie de tabel in §8). Het crisisteam heeft als belangrijkste taak de ontwikkeling van de dekkingsgraad te monitoren. Daarnaast kan het op basis van deze monitoring aanbevelingen doen om het beleggingsbeleid kortstondig (en naast het bestaande beleid) aan te passen.

Het crisisteam bestaat in elk geval uit de voorzitter van de BMC, een lid van de PGC, de sleutelfunctiehouder risicobeheer en de directeur van het bestuursbureau. Het crisisteam komt

minimaal elke veertien dagen bij elkaar en heeft dan een beeld van de recente ontwikkeling van de dekkingsgraad en het belegd vermogen beschikbaar. Het crisisteam kan vervolgens op basis daarvan, en van verwachtingen voor de nabije toekomst, aanbevelingen doen aan de BMC. De BMC zal deze aanbevelingen nader beschouwen, beoordelen en vervolgens al dan niet ter besluitvorming aan het bestuur voorleggen. Gevraagde besluitvorming wordt vergezeld van een onderliggend advies.

8.2 Effect op de operationele capaciteit

Zoals aangegeven kan een crisissituatie kan ook gepaard gaan met of veroorzaakt zijn door omstandigheden die een direct gevolg hebben voor de operationele capaciteit van het fonds. Als dat het geval is zal het gevormde crisisteam ook aandacht moeten hebben voor deze aspecten. Dat betekent dat:

- er gemonitord moet worden op welke wijze de uitbestedingspartijen ervoor zorgen dat de continuïteit van de uitvoering geborgd blijft (werking en inzet van uitwijk- en calamiteitenplannen). Dit vraagt daartoe ingerichte specifieke rapportages van de betreffende organisaties;
- er aandacht is voor de continuïteit voor het functioneren van de eigen SPN-organisatie zowel op het niveau van het bestuursbureau als het bestuur en andere gremia (digitaal vergaderen);
- er aandacht is voor de continuïteit van het besluitvormingsproces (fysiek/digitaal);
- er aandacht is voor het menselijk aspect van alle bij het fonds betrokkenen (mentaal welbevinden).

9 Toetsing Crisisplan

9.1 Jaarlijkse evaluatie

Zodra zich beleidswijzigingen voordoen, doch minimaal één maal per jaar, toetst het bestuur de ABTN van het fonds en past deze zo nodig aan. Als onderdeel van de ABTN zal het crisisplan bij deze toetsing worden betrokken.

9.2 Evaluatie na afloop van een crisis

Nadat het bestuur heeft vastgesteld dat er geen sprake meer is van een crisis zal het crisisplan, de daarin opgenomen maatregelen, de uitvoering (proces) en effecten van die maatregelen (impact) worden geëvalueerd door het bestuur en worden de uitkomsten van de evaluatie besproken met de raad van toezicht. Belangrijk aspect bij deze evaluatie is het opstellen van “lessons learned”. Deze vormen de basis voor eventuele aanpassingen van het crisisplan.

Evaluatie van het crisisplan heeft in het eerste kwartaal van 2021 plaatsgevonden. Op basis hiervan heeft aanpassing van het crisisplan plaatsgevonden.

9.3 Evaluatie na afloop van een crisis

Nadat het bestuur heeft vastgesteld dat er geen sprake meer is van een crisis zal het crisisplan, de daarin opgenomen maatregelen, de uitvoering (proces) en effecten van die maatregelen (impact) worden geëvalueerd door het bestuur en worden de uitkomsten van de evaluatie besproken met de

PENSIOENFONDS
NOTARIAAT

raad van toezicht. Belangrijk aspect bij deze evaluatie is het opstellen van “lessons learned”. Deze vormen de basis voor eventuele aanpassingen van het crisisplan.

Bijlage IV – Noodprocedure⁸

Inleiding

De Code Pensioenfonds schrijft voor dat het bestuur zorgt voor een noodprocedure om bij calamiteiten te kunnen handelen. De noodprocedure dient volgens de Code Pensioenfonds betrekking te hebben op besluitvorming, zowel wat betreft organisatie als bevoegdheden. Het bestuur van SPN wenst deze norm na te leven en geeft hier invulling aan door middel van de noodprocedure die in de navolgende paragrafen is vastgelegd.

1. Definitie calamiteit

Een calamiteit is een situatie die:

- a. (potentieel) verstreckende financiële gevolgen heeft en een gevaar voor het fonds vormt;
- b. een verrassingselement heeft; en
- c. met een korte beslishorizon verbonden is.

Ad a. Verstreckende financiële gevolgen betreffen een significante daling van het eigen vermogen c.q. de dekkingsgraad van het fonds, waarbij een gevaar ontstaat voor de nominale zekerheid van de toegekende aanspraken en/of uitkeringen dan wel de verwachte toekomstige toeslagen. Ook gebeurtenissen buiten de financiële markten, zoals rampen (die indirect wel verstreckende financiële gevolgen hebben), kunnen een calamiteit vormen.

Ad b. Onder een verrassingselement wordt verstaan een gebeurtenis die redelijkerwijs niet voorzien kon worden. Ontwikkelingen die wel leiden tot een significante daling van het eigen vermogen, maar die voorzien zijn dan wel verwacht waren, vormen geen calamiteit. Er kan dan evenwel wel sprake zijn van een crisis.

Ad c. Met een korte beslishorizon wordt bedoeld dat, wanneer er niet terstond gehandeld wordt, verstreckende financiële gevolgen niet meer af te wenden zijn.

2. Definitie coördinatieteam

Het coördinatieteam is verantwoordelijk voor het vaststellen dat aantoonbaar aan de definitie van calamiteit is voldaan en er daardoor sprake is van een calamiteit. Het coördinatieteam bestaat uit de directeur en de risk manager van het fonds.

3. Voorgesteld proces

Procesmatig is de procedure voor calamiteiten als volgt.

---

⁸ De noodprocedure kan worden gezien als een set van maatregelen die bij een calamiteit wordt gevolgd en als zodanig mag het plan als een calamiteitenplan worden gezien.

Als zich een gebeurtenis voordoet, zal een functionaris van het bestuursbureau (eventueel op initiatief van een bestuurslid) identificeren of er sprake is van een bedreiging en één van de leden van het coördinatieteam hiervan onverwijld op de hoogte stellen. Het is vervolgens aan het coördinatieteam om, met inachtneming van bovengenoemde definitie, vast te stellen of er sprake is van een calamiteit.

Zodra het coördinatieteam heeft vastgesteld dat er sprake is van een crisis en/of calamiteit, wordt het bestuur geïnformeerd, wordt een lid van de BMC (bij voorkeur de voorzitter) gevraagd aan te sluiten en het team voor te zitten. Indien mogelijk/beschikbaar wordt ook de fungerend voorzitter⁹ van het bestuur betrokken. Als geen van de leden van het coördinatieteam tijdig (naar beoordeling van het bestuursbureau) bereikbaar is, wordt een bestuurslid gevraagd in die rol te treden.

In geval van een calamiteit stelt het coördinatieteam vast wat de vereiste acties en handelingssnelheid zijn om de calamiteit af te wenden. Tevens wordt afgesproken of en hoe het bestuur hierbij betrokken kan worden (gegeven de vereiste handelingssnelheid). Het coördinatieteam heeft bij een calamiteit ruimte om besluiten binnen het bestaande beleid te nemen. Voorziet het coördinatieteam besluiten die strijdig zijn met het bestaande beleid, dan ligt de situatie bij een calamiteit echter anders dan bij een crisis of reguliere situatie. Er is immers sprake van tijdsdruk. Besluiten die strijdig zijn met het bestaande beleid, moeten buiten vergadering worden voorgelegd aan het bestuur. Strikt genomen mag het fonds dan alleen overgaan tot uitvoering van een dergelijk besluit wanneer deze conform de statuten is genomen.

In geval van een crisis waarbij er geen sprake is van een calamiteit, worden de gebruikelijke besluitvormings- en uitvoeringsprocessen doorlopen.

4. Voorgestelde bevoegdheden bij een calamiteit

Omwille van de handelingssnelheid die noodzakelijk is bij een calamiteit, wordt -uitsluitend in geval van een calamiteit- de volgende procedure voorgesteld:

In geval van een calamiteit wordt getracht besluitvorming te laten plaatsvinden conform de statuten van het fonds. Echter, indien dit niet mogelijk is door onvoldoende bereikbare/beschikbare bestuursleden zijn voor de besluitvorming twee of meer bestuursleden toereikend. Is ook dat niet mogelijk, dan is, minimaal één bestuurslid tezamen met de directeur van het fonds toereikend.

Samenvattend, in geval van een calamiteit volgt besluitvorming de volgende hiërarchie:

1. statutaire besluitvorming;
2. twee of meer beschikbare bestuursleden;
3. één bestuurslid en directeur;

Ter nuancering, bij een calamiteit behoeven veel besluiten geen bestuursbesluit doordat de bestaande volmachten toereikend zijn. Dit is slechts anders indien het voornemen bestaat, besluiten buiten de bestaande volmachten te nemen. In dat geval is een bestuursbesluit nodig.

Om te kunnen handelen in geval van een calamiteit geldt in dat geval een onbeperkte volmacht voor de directeur met een bestuurslid tezamen om besluiten te nemen waaronder het verrichten van (vermogensbeheer)transacties. Aan de eventuele overige leden van het coördinatieteam wordt geen onbeperkte volmacht afgegeven.

Besluiten en transacties, maar ook de pogingen om het bestuur te bereiken en andere relevante acties, worden voorbereid, gedocumenteerd en gemonitord door het coördinatieteam. Op basis hiervan zullen de directeur en andere betrokkenen achteraf verantwoording aan het bestuur afleggen.

5. Benodigde bereikbaarheid en beschikbaarheid bestuur

De gekozen opzet van dit calamiteitenplan vereist dat minimaal één lid van het bestuur bereikbaar en beschikbaar is. Wordt geen enkel bestuurslid bereikt, dan kunnen geen besluiten worden genomen noch transacties worden gedaan.

Bijlage V – Gehanteerde invalideringskansen (bij premiestelling)

Leeftijd	Man	Vrouw
15	0,00148	0,00054
16	0,00148	0,00054
17	0,00148	0,00054
18	0,00148	0,00054
19	0,00148	0,00054
20	0,00148	0,00054
21	0,00148	0,00054
22	0,00148	0,00054
23	0,00127	0,00054
24	0,00109	0,00101
25	0,00095	0,00140
26	0,00084	0,00172
27	0,00077	0,00197
28	0,00073	0,00216
29	0,00073	0,00231
30	0,00075	0,00241
31	0,00080	0,00248
32	0,00087	0,00252
33	0,00097	0,00254
34	0,00109	0,00254
35	0,00124	0,00253
36	0,00140	0,00252
37	0,00158	0,00250
38	0,00177	0,00249
39	0,00198	0,00248
40	0,00220	0,00249
41	0,00243	0,00250
42	0,00267	0,00253
43	0,00292	0,00257
44	0,00318	0,00264
45	0,00344	0,00272
46	0,00370	0,00281
47	0,00396	0,00293
48	0,00422	0,00307
49	0,00448	0,00322
50	0,00474	0,00340
51	0,00499	0,00358
52	0,00523	0,00378
53	0,00547	0,00399

PENSIOENFONDS
NOTARIAAT

54	0,00570	0,00421
55	0,00591	0,00443
56	0,00611	0,00465
57	0,00630	0,00486
58	0,00648	0,00507
59	0,00663	0,00526
60	0,00677	0,00544
61	0,00689	0,00559
62	0,00698	0,00570
63	0,00706	0,00578
64	0,00710	0,00581
65	0,00713	0,00578
66	0,00712	0,00570
67	0,00709	0,00554